

Milla Aho ja Tuomas Nivalainen

IKIROUDASTA IANKAIKKISUUTEEN

Toiminnallinen raamattupiirimateriaali Utsjoen, Inarin ja Sodankylän seurakunnille

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
Marraskuu 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Marraskuu 2017	Tekijä/tekijät Milla Aho, Tuomas Nivalainen
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi IKIROUDASTA IANKAIKKISUUTEEN. Toiminnallinen raamattupiirimateriaali Utsjoen, Inarin ja Sodankylän seurakunnille.		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 47 + 2	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Risto Kaarniemi, Sodankylän seurakunta		
<p>Opinnäytetyössä Ikiroudasta iankaikkisuuteen suunniteltiin ja toteutettiin uusi raamattupiirimateriaali Sodankylän, Inarin ja Utsjoen rippileireille.</p> <p>Raamattupiirimateriaalia varten tehtiin tutkimusta siitä, mitä materiaalilta toivottiin. Tutkimus toteutettiin työntekijähaastatteluilla, sekä ensimmäisen materiaalin testaamisella leireillä. Testaamisesta saatiin palautetta, jonka mukaan materiaali muokattiin lopulliseen muotoonsa.</p> <p>Raamattupiirimateriaali oli tärkeä saada Lapin nuorille erityisesti siitä syystä, ettei esimerkiksi Utsjoen seurakunnalla ollut materiaalia olemassakaan. Sodankylän materiaali ei suurelta osalta sellaisenaan toiminut Lapissa asuville nuorille, sillä materiaali oli suunniteltu etelässä asuvien nuorien elämismaailman pohjalta.</p> <p>Yhtenäinen materiaali tarvittiin myös siksi, että seurakunnat saattoivat lainata toisiltaan isoisia. Isoisen täytyi siis tietää, millainen raamattupiirimateriaali eri seurakunnalla onkaan käytössä.</p>		
Asiasanat Isoistoiminta, Lappi, Raamattu, rippikoulu, seurakunta, toiminnallisuus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date November 2017	Author Milla Aho and Tuomas Nivalainen
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis FROM PERMAFROST TO ETERNITY. Functional Bible club material for the parishes of Utsjoki, Inari and Sodankylä		
Instructor M.Ed Sari Virkkala		Pages 47 + 2
Supervisor Youth Worker Risto Kaarniemi, Sodankylä parish		
<p>In this thesis, From permafrost to eternity, the goal was to design and build a new Bible club material for the parishes of Sodankylä, Inari and Utsjoki and their confirmation camps.</p> <p>Some research was made to find out what was wanted from this the Bible club material. The parish employees were interviewed and the material was tested in a confirmation camp. The material was then edited based on the received feedback.</p> <p>It was important to create the new Bible club material the youth of Lapland, especially because for example, there was no material in Utsjoki parish. Sodankylä had a material, but it was obviously made for the youth in the south. It did not work in Lapland as such and required many changes.</p> <p>Common material was needed also because the parishes often borrow youth volunteers from each other. Thus the youth volunteer has to know what kind of Bible club material was used in the new parish.</p>		

<p>Key words Confirmation school, Lapland, parish, participative, the Holy Bible, young confirmed volunteers</p>

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Tässä opinnäytetyössä käytetään hieman poikkeuksellisesti termiä ”isoinen” ”isosen” sijaan. Tähän ratkaisuun päädyttiin sillä perusteella, että ainakin Sodankylässä käytettiin virallisemmissa asiakirjoissa termiä ”isoinen”. Koska termi on kieliopillisesti yhtä oikein kuin termi ”isonen”, emme nähneet vanhemman termin käytössä mitään ongelmaa. Tällä pyrimme kunnioittamaan tilaajaseurakuntien tapaa käyttää vanhempaa termiä.

Opinnäytetyössä kun puhumme Lapin nuorista, niin viittaamme erityisesti tilaajaseurakuntien nuoriin. Opinnäytetyön raamattupiirimateriaalia voi kuitenkin käyttää vapaasti missä seurakunnassa tahansa.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	4
3 RIPPIKOULUIKÄINEN NUORI	5
3.1 Nuoren kehitys	5
3.2 Rippikoululainen.....	6
3.3 Rippikouluisoinen	6
4 KULTTUURIEROT SUOMESSA.....	8
5 ERILAISIA OPPIMISEN TAPOJA	10
5.1 Dialogin kautta ryhmässä oppiminen	10
5.2 Käytännön tekemisen kautta oppiminen	11
5.3 Opettajaa kuuntelemalla oppiminen	12
5.4 Ääneen lukemalla oppiminen.....	13
6 TOIMINNALLISIA TYÖTAPOJA.....	14
6.1 Ääneen lukeminen ja pohtiminen	14
6.2 Draaman käyttö.....	15
6.3 Piirtäminen työkaluna	16
7 RAAMATTUPIIRIMATERIAALIN TARPEEN KARTOITUS	17
7.1 Työntekijähaastatteluiden suunnittelu	18
7.2 Työntekijähaastattelujen vastaukset	20
7.2.1 Isosten palautekyselyn suunnittelu	21
7.2.2 Hengellinen osuus suunnittelussa.....	23
8 RAAMATTUPIIRIMATERIAALIN SUUNNITTELU	25
8.1 Minä ja elämänarvot.....	26
8.2 Kuka Jumala on?.....	27
8.3 Jeesus ihmisen poikana.....	29
8.4 Jeesus Jumalan poikana.....	30
8.5 Kuolema.....	31
8.6 Rakkaus	31
8.7 Pyhä Henki	32
8.8 Erilaisuus.....	34

9 ISOISTEN PALAUTE SEKÄ TOIVOTUT MUUTOKSET	36
9.1 Palautteet.....	36
9.2 Toimenpiteet.....	39
10 MUUTOKSET JA LOPULLINEN MATERIAALI.....	41
11 POHDINTA.....	43
LÄHTEET	46
LIITTEET	
LIITE	
LIITE 1. Ikiroudasta iankaikkisuuteen, toiminnallinen raamattupiirimateriaali	1
LIITE 2. Työntekijähaastatteluiden tulokset	16

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä uusi raamattupiirimateriaali, joka toimisi ongelmitta Lapin seurakunnissa. Raamattupiiri on isoisten vetämä keskustelu ja toiminnallinen tuokio, jossa käsitellään Raamatun opetuksia nuorten kesken pienryhmissä. Raamattupiirimateriaalin on tarkoitus toimia isoisen apuvälineenä ja selkärankana, mutta jokainen raamattupiiri kerta rakentuu omanlaisekseen aina erilaisten nuorten mukaan. Myös isoisella on aina mahdollisuus vaikuttaa raamattupiirimateriaalin sisältöön. Tässä raamattupiirimateriaalissa on tarkoitus jättää isoiselle myös tilaa vaikuttaa siihen, mitä osuuksia mahdollisesti materiaalista jätetään käsittelemättä esimerkiksi ajanpuutteen vuoksi.

Toive tehdä uusi raamattupiirimateriaali tuli Sodankylän seurakunnasta, jossa nykyisin käytössä oleva materiaali on jo hyvin vanha. Se ei toimi enää nykypäivän nuorilla sellaisenaan. Lisäksi nykyinen materiaali on pyritty tekemään koko Suomessa toimivaksi. Ongelmana tässä on se, että materiaalissa on paljon viittauksia sellaisiin asioihin, joita Lapissa ei ole. Myös Utsjoella materiaalille on suuri tarve, sillä heillä ei oikeastaan ole olemassakaan varsinaista materiaalia. Inarin seurakunnalla käytössä oleva materiaali kaipaisi rinnalleen vaihtoehdoisen materiaalin. Uusi materiaali pyrkii toimimaan hyvänä päivitetynä pohjamateriaalina erityisesti näille kolmelle seurakunnalle.

Opinnäytetyöllämme oli muutamia tutkimushaasteita. Miten paljon pystymme huomioimaan esimerkiksi saamelaista kulttuuria? Miten paljon pystymme saamaan Lappi -aihetta esille esimerkiksi Jumala -aihetta käsiteltäessä? Miten saisimme sellaiset toiminnalliset osuudet, että jokaiselle nuorelle olisi jotain? Miten edesauttaisimme isoisia saamaan keskustelua aikaiseksi ryhmässään?

Myös käytännön ongelmia nousi esiin. Missä välissä ehtisimme lähteä Lappiin testaamaan materiaalia? Rippikoululeirit, joille materiaali tuli lähettää testattavaksi, oli nopeasti koulujen loputtua. Materiaalin tekeminen sekä työntekijähaastattelut täytyi tehdä erittäin nopeassa tahdissa tiiviillä aikataululla. Erittäin tarkkaan läpikäymiseen ei siis olisi kummemmin aikaa. Materiaalit täytyisi tehdä nopeasti valmiiksi, käydä pääosin läpi ja lähettää sitten testattavaksi. Raamattupiirimateriaali kävisi testattavana ja tulisi sitten takaisin palautteiden kera. Materiaalia ei

olisi aikaa uudelleen testata esimerkiksi vuoden 2017 talvirippikoulussa. Täytyi siis vain toivoa, että muutokset materiaalissa veisivät materiaalia parempaan suuntaan.

Raamattupiirimateriaalin tekeminen jaettiin puoliksi. Nivalainen suunnitteli kerrat minä ja elämänarvot, kuka Jumala on, Jeesus ihmisen poikana sekä Jeesus Jumalan poikana. Aho suunnitteli kerrat kuolema, rakkaus, Pyhä Henki sekä erilaisuus. Näissä kerroissa oli myös tavoitteena, että tekijöiden oma tyyli tehdä ja toteuttaa raamattupiirimateriaalia näkyisi. Materiaalin testaamisen yhteydessä sitten selviäisi, että millainen toteuttaminen toimisi isoisten mielestä parhaiten. Raamattupiirimateriaalit eivät myöskään olisi toistensa suoria kopioita tai liian samanlaisiin kaavoihin kangistuneita. Opinnäytetyö myös kirjoitettiin puoliksi sillä tavalla, että molemmat kirjoittivat lähes kaikkiin aiheisiin jotain. Tämä saattaa hieman muuttaa kirjoitustyyliä paikoitellen.

Eri ammattikorkeakouluissa on toteutettu useampia opinnäytetöitä, joissa on luotu erilaisia raamattupiirimateriaaleja. Nämä raamattupiirimateriaalit ovat kuitenkin koskeneet yleensä koko Suomea ja Lapin seurakuntien mielipiteet on vain huomioitu tutkimuksissa ja kyselyissä. Ainoastaan yksi raamattupiirimateriaali aiheinen opinnäytetyö oli tehty Lapin seurakuntaan, mutta se oli tehty ja suunniteltu ainoastaan Sodankylälle. Saana Moskuvaaran tekemä opinnäytetyö Emmauksen tielle on vuonna 2011 valmistunut raamattupiirimateriaali, jota Sodankylässä käytettiin jonkin aikaa ennen vanhaan materiaaliin palaamista. Jotta voisimme luoda Lapin nuorille suunnitellun materiaalin, meidän täytyy minimoida etelän nuorille tehtyjen tutkimusten vaikutus materiaalin suunnittelussa. Voimme siis käyttää aikaisempia opinnäytetöitä ainoastaan suuntaa antavina pohjamateriaaleina materiaalin suunnittelussa, mutta emme voi käyttää tutkimustuloksia muista kuin Sodankylään tehdystä materiaalista.

Inarin seurakunnassa käytössä oleva raamattupiirimateriaali on Elisa Juutilaisen sekä Nea Tarkkalan opinnäytetyö ready, set, GO! on alun perin suunniteltu ja tehty Lohjan seurakunnalle. Materiaali on koettu yleisesti hyväksi, mutta sen rinnalle kaivattaisiin toista vaihtoehtoista materiaalia. Mainitsemisen arvoinen toiminnallinen raamattupiirimateriaali on myös Roosa Jokelan tekemä hei, me tehdään raamis! -opinnäytetyö, joka on tehty Jämsän seurakunnalle. Nämä kaksi raamattupiirimateriaalia eivät kuitenkaan ole suunniteltu suoraan Lapin nuorille, vaikka molemmissa onkin runsaasti hyvää toiminnallista materiaalia. Voimme käyttää Sodankylän seurakunnalle tehtyä raamattupiirimateriaali pakettia yhtenä lähteenä ja pohjana, mutta pää-

asiassa hankimme kaiken tutkimusmateriaalin itse suoraan Lapin seurakunnilta ja niiden nuorilta. Näin siksi, että välttyisimme tekemästä vain uutta materiaalia, joka toimiikin ainoastaan etelässä tai suoraa kopiota Sodankylälle tehdystä materiaalista. Pohjana materiaalin suunnittelussa käytämme aikaisempia opinnäytetöitä sekä nykyään käytössä olevia raamattupiirimateriaaleja. Vaikka nämä eivät suoraan kosketakaan pohjoisen nuoria, niiden tutkimustuloksissa on kuitenkin materiaaleja ja tuloksia, joita meidän kannattaa huomioida ja hyödyntää.

Kyselyissä aiheina aiomme käsitellä sitä, mikä on nuorille tavanomaista toimintaa pohjoisessa, ja miten voisimme hyödyntää tätä raamattupiirien toteuttamisessa. Haluamme myös selvittää, että mikä nykyisessä materiaalissa on ollut toimivaa ja mikä ei. Tämän perusteella valitsisimme raamattupiirien aiheet ja toisimme ne lähelle nuorten elämää. Pyrimme tekemään raamattupiiristä sen verran laajan, että sillä olisi tarjota jokaiselle nuorelle jotain, mihin hän voisi samaistua ja tunnistaa itsensä. Tilaajien toiveena on luoda toiminnallisten raamattupiirien materiaalipaketti, mikä toimisi niin vilkkaille nuorten ryhmille kuin myös passiivisille. Tähän ehdottomasti pyrimmekin materiaalin suunnittelussa.

Opinnäytetyön lähdemateriaaleina käytettiin laajaa valikoimaa tietolähteitä nuorten kasvusta, kehityksestä sekä hengellisestä kasvamisesta. Yksi tärkeimmistä lähteistämme oli kuitenkin uusin rippikoulusuunnitelma Suuri ihme vuodelta 2017. Opinnäytetyön aloitusvaiheessa materiaalia ei oltu vielä julkistettu, mutta se ehti valmistua juuri ennen opinnäytetyön valmistumista. Materiaalin lähtökohtana on, että rippikoulusta tehtäisiin entistä enemmän nuorten näköiseksi antamalla nuorten osallistua rippikoulun suunnitteluun varhaisemmassa vaiheessa.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Lapissa toimivat ja työskentelevät nuorisotyöntekijät (Utsjoen, Inarin ja Sodankylän) olivat yksimielisiä siitä, että nykyään rippikouluissa ympäri Suomea käytössä oleva raamattupiirimateriaali ei kosketa Lapin nuoria samalla tavalla kuin muualla Suomessa asuvia nuoria. Esimerkiksi materiaalien tilannekertomukset, joiden tapahtumat sijoittuvat julkiseen joukkoliikenteeseen kuten juniin, eivät antaneet nuorille oikein mitään samaistumisen kokemusta. Suuri osa raamattupiirin ajasta -jota on valmiiksi jo erittäin vähän- menee siihen, kun isoiset pyrkivät tekemään materiaalia enemmän Lappiin sopivaksi pohtimalla esimerkiksi kysymyksiä uudelleen.

Nykyistä materiaalia parantaisi myös sen toiminnallisuuden sovellettavuus. Nykyinen materiaali on suunniteltu pidettäväksi kesällä tai ylipäätään ulkona. Lapissa vuodenaikojen vaihtelu on vielä huomattavampaa kuin etelässä ja rippileirejä järjestetään myös talvella. Talvella lunta on helposti metrin verran ja pakkasen voi laskea yli -30 asteeseen. Pihalle meneminen ei siis ole mielekästä edes aikuiselle, saati sitten rippikouluikäiselle nuorelle. Kesällä toimintaa voi kyllä järjestää myös ulkona, mutta sateella olisi mukava pysyä sisätiloissa. Toiminnallisia osuuksia siis suunnitellaan siten, että ne voi toteuttaa helposti sekä ulkona että sisällä.

Materiaaliin vaikuttaa myös se, että Lapissa seurakunnat tekevät laajaa yhteistyötä. Tämä näkyy selkeimmin isoiskoulutuksessa. Seurakunnat järjestävät rovastikunnallisia koulutusleirejä tuleville isoisille. Yhdenmukaisuus auttaisi työntekijöitä hahmottamaan linjaa siitä, miten uutta ryhmää lähdetään kouluttamaan. Nyt työntekijöiltä kuluu valtavasti aikaa siihen, että he pohtivat yhteistä linjaa siitä, missä puitteissa koulutusta lähdetään toteuttamaan. Yhtenäinen raamattupiirimateriaali antaa hyvän pohjan koulutuksen aloittamiselle, koska tällöin työntekijät tietävät, miten muut toteuttavat rippikoulutyötä.

Raamattupiirimateriaalin täytyisi säilyttää Raamattu keskeisenä. Toiveena oli seurakunnilta kuitenkin myös saamelaisuuden saamista materiaaliin mukaan. Voisiko tämä onnistua ilman, että saamelaiset uskomukset menisivät ristiin Raamatun opetuksien kanssa? Entä voimmeko tehdä sellaisen materiaalin, joka ei loukkaisi saamelaisia? Saamelaisuuden tutkiminen perin pohjin tässä tilanteessa, jossa meillä ei ole itsellämme minkäänlaisia tietopohjia, saattaa osoittautua liian isoksi palaksi purra.

3 RIPPIKOULUIKÄINEN NUORI

Nuoren elämä on kokemassa juuri suurta mullistusta. Lapsuus on jäämässä taakse ja aikuisuus on edessä. Siirtyminen yläasteelle tarkoittaa monille nuorille lapsen omaisten leikkien lopettamista ja ihmissuhteista tulee monimutkaisemmat. Ensimmäiset seurustelukokeilut kuuluvat monien nuorten elämään. Kavereiden väliset riidat muuttuvat suuremmiksi kuin hiekkalaatikolla lapion kädestä vieminen. Nuori ei ole vielä aikuinen, mutta matka kohti aikuisuutta on selvästi alkanut (Engblom, 2017, 2).

3.1 Nuoren kehitys

Nuoren kasvutehtävänä on kasvaa omaksi itsenäiseksi yksilökseen. Nuoren täytyy luoda ja kasvattaa omaa identiteettiään, joka on irrallinen hänen vanhemmistaan ja sisaruksistaan. (Engblom, 2017, 2.) Kehitysvaiheen on tarkoitus auttaa nuorta itsenäistymään sekä valmistaa häntä ottamaan vastuuta omasta elämästään. Nuoren täytyy rakentaa oma minäkuvansa, johon liittyy myös oman arvomaailmansa, sukupuoli-identiteettinsä sekä itsetuntonsa rakentaminen. (Paananen, Tuominen, 2005, 36.) Tässä kehitysvaiheessa nuorta alkavat kiinnostamaan omien rajojensa etsiminen ja kokeilu.

Muista saman ikäisistä nuorista voi muodostua oman kehityksen mittapuu. Nuori vertailee itseään entistä enemmän muihin. Suurin osa nuorista pyrkii olemaan ystäväpiirinsä kaltainen. Tällä tavalla pyritään saamaan muiden nuorten hyväksyntä sekä suosio. Toisinaan jotkut nuoret pyrkivät tekemään kaikkensa erottuakseen muista nuorista. Tällöin muiden ihmisten reaktiot voivat vaikuttaa nuoreen hyvin paljon. Nuori voi kokea hyväksyntää, joka vahvistaa hänen itsetuntoaan. Tai nuori voi kokea itsensä ulkopuoliseksi ja yksinäiseksi. (Engblom, 2017, 3.) Nuori ei koe saavansa hyväksyntää ja hän saattaa joutua jopa kiusatuksi. Kiusatuksi joutuminen määrittää nuoren minäkuvaa suhteessa muihin yleensä aina negatiivisesti.

3.2 Rippikoululainen

Rippikouluikäisen nuoren minäkuvan kehitys on vielä kesken. Nuori on vielä herkässä iässä, jolloin esimerkiksi kiusaaminen tai ulkopuoliseksi joutuminen voi sorruttaa nuoren minäkuvaa hyvin runsaasti. Nuoren kehityksessä voi tapahtua jopa taantumista (Engblom, 2017, 3). Nuori saattaa joutua luomaan minäkuvansa lähes alusta asti uudelleen. Tällainen tilanne voi esimerkiksi olla sellainen, että nuori, joka on tavallisesti ollut hyvin suosittu, kokeekin ensimmäisen kerran elämässään olonsa ulkopuoliseksi. Tällaista rippikouluilla pyritään ehdottomasti välttämään, myös raamattupiireissä.

Nuoren minäkuvan rakentaminen voi myös tapahtua toiseen suuntaan (Engblom, 2017, 2). Nuori, joka ei ole koskaan kokenut hyväksyntää, voi rippikoulussa kokea sitä ensimmäisen kerran elämässään. Esimerkkinä tällaisesta voisi olla uskovasta perheestä lähtöisin oleva nuori. Hänen uskonnollisuuttaan on saatettu pilkata koulumaailmassa ja jopa joidenkin sukulaisten osalta, mutta rippikoulussa hänen uskonnollisuutensa hyväksytään. Myös muiden nuorten arvomaailma voi muovautua vielä. On täysin mahdollista, että sellainen nuori, joka ei ennen rippikoulua ole uskonasioista paljon välittänyt, voi nyt rippikoulussa muovata omaa uskonkäsitustään myönteisemmäksi. Tästä syystä nuori kaipaa rippikoulussa ennen kaikkea tukea oman spiritualiteettinsa harjoittamisessa sekä ymmärrystä (Paananen, Tuominen, 2005, 38-39).

3.3 Rippikouluisoinen

Rippikouluisoisen rooli rippikoululaisten minäkuvan sekä arvomaailmojen muovaajana on huomattava. Rippikoululaiset eivät niinkään katso mallia leirin ohjaajista. Ikäero on aivan liian suuri ja asema leirillä aivan liian erilainen. Sen sijaan rippikoululaiset usein katsovat uskon asioissa mallia isoisilta (Isoja ihmeitä, 2016, 15-16.) Isoiset ovat rippikoulunsa käyneet ja ovat jo jonkin verran ehtineet jäsentää omia uskonnäkemyksiään itsellensä. He eivät kuitenkaan ole vielä itsekään valmiita. Eihän isoisen ja rippikoululaisen välillä ole kuin vuodesta maksimissaan viiteen vuoteen ikäeroa. Heidän on siis helpompi samaistua rippikoululaisiin, koska ikäerot eivät ole niin suuret eivätkä kehitysvaiheet ole niin erilaiset.

Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että isoiset olisivat kaikki uskonasioissa juuri samanlaisia. Isoisen on tarkoitus olla nuorille läheinen ohjaaja leirillä, jonka puoleen voi kääntyä missä asiassa tahansa. (Isoja ihmeitä, 2016, 15-16). Raamattupiireillä isoinen voi keskustella nuorien kanssa omana itsenään uskon asioista ja osallistua myös pohtimiseen. Isoinen voi myös myöntää, ettei hän tiedä kaikkeen valmiita vastauksia. Isoisen vastuulla on kuitenkin myös keskustelun johtaminen ja mahdollistaminen, eli isoinen ei saa tehdä ryhmän ilmapiiriä sellaiseksi, etteivät nuoret uskalla puhua enää omia näkemyksiään.

4 KULTTUURIEROT SUOMESSA

Kun puhumme erilaisista kulttuureista, meille tulee helposti ensimmäisenä mieleen kulttuurit Suomen ulkopuolella. Suomalainen mielikuva onkin helposti sellainen, että eri kulttuurit tarkoittavat eri kieltä ja täysin erilaisia tapoja ja uskomuksia. Uskonto, ruoka ja tapakulttuurit ovat perinteisimpiä kulttuurien tarkastelukohteita. Ulkomailla kiinnitämme näihin huomattavasti enemmän huomiota verrattuna kotimaan matkailuun. Huomaamme ulkomailla värikkäät vaatteet, erilaiset tanssimiset ja erilaiset ihmisten käytökset.

Monesti kuitenkin unohdamme sen, että on olemassa myös kulttuurieroja Suomen sisällä. Nykyisessä monikulttuurisessa yhteiskunnassa meidän omat sisäiset kulttuurimme helposti unohutuvat muiden vieraampien rinnalla. Suomen kaltaisessa maassa, jossa on entuudestaan hyvin erilaisia maa-alueita, muodostuu kuitenkin myös suuria kulttuurieroja myös maan sisällä. Erilaiset elinolosuhteet muokkaavat paikallista kulttuuria. (Canttell ym. 2000, 11-22.)

Yksilölle ei normaalisti määritellä erilaista kulttuuria, vaan yhteisölle, joka koostuu yksilöistä. Kulttuurin merkitystä yhteisölle on pidetty yhtä tärkeänä, kuin persoonallisuuden merkitystä yksilölle. Kulttuuri määritetään siis ihmisten elinolojen, perinteiden ja tottumusten perusteella. Se määräytyy niiden asioiden mukaan, mitkä ovat olleet yhteisöille välttämättömiä tai vapaaehtoisia, ja mitä yhteisön jäsenet ovat oppineet ja tottuneet tekemään pitkän ajan kuluessa. Perinteet siis sisältyvät vahvasti kulttuuriin ja muokkaavat sitä hiljalleen. Kulttuuri ei ole siis vakiona tunnettu käsite, vaan ihmiset, jotka sitä harjoittavat, muokkaavat sitä omien tottumuksien, käsitysten, perinteiden ja elämäntapojen mukaan sukupolvelta toiselle. Kulttuuri vaatii siis ihmisten keskinäistä vuorovaikutusta, koska se pitää sisällään yhteisön eri yksilöiden tietoa, taitoa ja kokemusta, jota he jakavat keskenään yhteisön sisällä, ja näin ylläpitävät kulttuuriaan ja kehittävät sitä. (Canttell ym. 2000, 11-22.)

Kulttuureja Suomen sisälläkin on siis monia. Asuinolosuhteet ja elinkeinot Suomen sisällä ovat todella vaihtelevia. Siinä missä pääkaupunkiseutu elää teollisuudesta, Pohjanmaa maanviljelystä ja Lappi porotaloudesta, luonnosta, sekä näiden ja monen muun asian ympärille rakennetusta matkailusta. Erot ovat siis jo näin pinnallisissa asioissa huomattavat. Yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen keskuudessa erot ovat vielä suuremmat. Lappi on kuitenkin täysin ainutlaatuinen paikka. Missään muualla Suomessa ei esimerkiksi ole tuntureita tai poroja. Lapin

talvi on paljon kylmempi kuin esimerkiksi Helsingin talvi. Muualla Suomessa ei ole vastaavanlaista täydellistä yötöntä yötä tai kaamosta. Lapissa ei myöskään ole suuria ostoskeskuksia tai suuria festaritapahtumia samalla tavalla kuin etelässä. Lapissa asuvat nuoret elävät siis niin erilaisista elämästä, että heidän maailmankuvansa poikkeaa etelässä asuvista runsaasti.

Tämän vuoksi päivitetty raamattupiirimateriaali tulee siis tarpeeseen. Nuoret kyllä ymmärtävät aikaisemman materiaalin/materiaalien keskeiset kohdat, mutta ne eivät kosketa heitä niin syvästi, kuin eteläisempiä suomalaisnuoria. Materiaali, joka on tehty juuri heidän kulttuurinsa huomioiden, tekee raamattupiirissä tapahtuvasta rippikoululaisen kohtaamisesta aidompaa ja koskettavampaa. Myös isoiselle on mielekkäämpää ohjata sellaista raamattupiiriä, jonka materiaali tuntuu omalta ja hänelle suunnitellulle. Nykyisestä materiaalista he joutuvat jättämään osioita pois sen takia, että niissä puhutaan asioista, jotka ovat Lapissa asuvalle nuorelle vaikeita samaistua.

5 ERILAISIA OPPIMISEN TAPOJA

Perinteinen lukemalla ja kirjoittamalla oppiminen on monelle nuorelle arkea jo peruskoulusta. Opetusmenetelmät koulussa ja luokassa vaihtelevat opettajan opetustapojen mukaan. Joukossa on kuitenkin myös niitä nuoria, jotka eivät kykene sisäistämään opetettavaa asiaa lukiemalla sitä suoraan kirjasta tai jäljentämällä taululta opettajan tekstiä omiksi muistiinpanoiksi. Tällaiset oppijat ovat pieni osa kouluissa ja luokissa. Tällaiset nuoret tarvitsevat yleensä muita enemmän tukea omaan oppimiseensa. Se, kuinka paljon he tukea tarvitsevat, määräävät yleensä heidän paikkansa koulumaailmassa. Paikan määrittäminen yleensä tarkoittaa, että koulu ja opettajat arvioivat, pystyykö nuori jatkamaan normaalissa luokassa, vai olisiko hänen paikkansa esimerkiksi pienryhmä opetuksessa, jossa opettajalla on suurempi mahdollisuus keskittyä yksittäisen oppilaan tarpeisiin (Riihimäki, 2005. 192-196; Ikonen & Virtanen, 2007. 250-255).

Rippikoulu on kaikille avoin paikka tulla oppimaan kristinuskoa. Avoimuutensa takia rippikouluun voi saapua keskenään hyvinkin erilaisia nuoria. Erilaiset nuoret oppivat asioita hyvin eri tavoilla. Nuorten yksilölliseen oppimiseen vaikuttavat monet asiat. Ärsykkeet, kuten opettajan puhetyyli, opetustapa tai luokan ympäristö voivat pahimmillaan jopa hankaloittaa nuoren oppimista. Ulkoisesti oppilas voi vaikuttaa täysin välinpitämättömältä opetettavaan asiaan. Nuori vaikuttaa ajattelevan täysin muita asioitaan olemalla vain hiljaa, tai kommentoimalla oppituntiin täysin aiheeseen liittymättömiä asioita. Tämä ei tarkoita sitä, että oppilas olisi tyhmä, tai että hänellä ei olisi motivaatiota. Opettajan opetusmenetelmä ei vain ole tälle nuorelle sopiva. (Riihimäki, 2005. 189-190). Myös raamattupiireissä tämä pyritään ottamaan huomioon tekemällä materiaalista mahdollisimman monipuolinen.

5.1 Dialogin kautta ryhmässä oppiminen

Dialogilla tarkoitetaan vuoropuhelua. Dialogi on oppimisen perusedellytys. Se on vuorovaikutusta, joka on jo aikaisemmin todettu oppimiselle välttämättömäksi. Dialogia käydessään oppi-

laat jakavat omia kokemuksiaan ja huomioitaan opetettavasta asiasta. Se toteutuu siis jokaisessa opetusmuodossa riippumatta opetusmenetelmästä tai siitä, ketkä dialogia käyvät. Nuoret voivat siis opettaa myös toisiaan huomaamattaan tai tarkoituksella. (Pruuk, 2010. 80-81.)

Keskustelussa nuori joutuu jäsentämään aiheen itselleen sekä tämän jälkeen selittämään aiheen toisille. Nuori tavallaan joutuu opettamaan oman näkemyksensä ja tulkintamuotonsa toisille, sekä perustelemaan näkemyksensä muille. Toiset voivat esittää oman näkemyksensä aiheesta, jolloin käsiteltävä aihe laajenee ja syvenee, sillä ryhmä voi nostaa esille sellaisia asioita, joita yksilö ei ole itse osannut edes ajatellakaan. Eri näkemysten yhdistäminen ja pohdiminen myös edistävät oppimista (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma 2017, 21). Keskusteltu aihe pysyy myös muistissa pidempään kuin sellainen aihe, joka ainoastaan kerran mainitaan esimerkiksi isoisesta suorasta kirjasta.

Tällä menetelmällä haluamme tukea nuorten sosiaalisten taitojen sekä siteiden kehittymistä ryhmässä, jossa he käyvät materiaalia läpi. Ryhmän sosiaalisten siteiden tukeminen on tärkeässä osassa oppimisen kanssa. Oli nuori sitten millainen oppija tahansa tai olivat oppimistavoitteet millaiset tahansa, itse oppimiskokemus on aina sosiaalinen ilmiö, jossa nuori oivaltaa hänelle eri menetelmin siirrettävää tietoa tai opetettavia taitoja. (Jylhä, 2007. 205-208). Tätä oppimisen muotoa pyrimme järjestämään jokaiselle raamattupiiri kerralle. Aiheesta keskustellaan ryhmässä, jotta nuoret saavat sanoa omia näkemyksiään ja kokemuksiaan ääneen. Tällä voidaan parhaassa tapauksessa vahvistaa nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma 2017, 19). Keskustelua pyritään muodostamaan isoisesta ja nuorten välille sillä tavalla, että isoinen ei varsinaisesti ole opettajan roolissa, vaan osallistuu keskusteluun ikään kuin yhtenä nuorista.

5.2 Käytännön tekemisen kautta oppiminen

Monet ihmiset oppivat tekemällä käsillään. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminnallinen tekeminen saa ihmisen pohtimaan käsiteltävää aihetta enemmän. Oppilaalla on siis tieto omasta osaamisestaan ja kyvyistään käyttää omaksumaansa tietoa. Tätä kutsutaan konstruktiviseksi oppimiseksi (Pruukki, 2010. 63). Käsiteltävä aihe tulee siis konkreettisemmaksi ja läheisemmäksi. Tämä on myös yksi aktiivisen oppimisen muodoista. Tämä tukee konstruktivistista oppimista,

jolla oppilas voi rakentaa oman tietoisuuden oppimastaan asiasta. Oppilas sisäistää aiheen paremmin, kun hän pyrkii oppimiseen aktiivisesti itse kokeilemalla. (Ahvenainen, Ikonen & Koro, 2001. 25-26.)

Raamattupiirimateriaalissa toiminnalliset osuudet pyrkivät antamaan nuorille mahdollisuuden oppia tekemisen kautta. Kaikki toiminnalliset osuudet ovat myös jollain tavalla erilaisia. Tällä tavalla pyritään myös auttamaan nuorta löytämään sellaisen tavan oppia, joka tuntuu hänelle itselleen sopivalta. Tavoitteena on tarjota jokaiselle nuorelle jotain hänelle sopivaa ja suunniteltua.

5.3 Opettajaa kuuntelemalla oppiminen

Monet nuoret ovat oppineet koulusta sen, että on olemassa opettaja, joka kertoo tiedon nuorille. Nuoret ainoastaan kuuntelevat opetusta, eivätkä osallistu esimerkiksi keskustelemalla opetukseen. Tämän opetusmuodon ylläpitäminen ja harjoittaminen tuottavat opettajalle suuren vastuun, mikä koettelee ja punnitsee hänen ammattitaitoaan. Tässä opetusmuodossa opettajan on onnistuttava rakentamaan puheensa sillä tavalla, että oppilaat voisivat omaksua aiheen, sekä niin, että oppilaiden mielenkiinto pysyy asiassa. Tämä luo todellisen haasteen opettajalle, jonka tulisi pystyä huomioimaan ryhmässä olevia erilaisia oppilaita ja oppijoita. Tehtävänä on rakentamaa luentomainen puhe niin, että siinä on jokaiselle erilaiselle oppijalle jotain, mistä saada kiinni. (Aebli, 1991. 21-23; Pruuk, 2010. 65-67.)

Kuitenkin jotkut nuoret oppivat juurikin kuuntelemalla. Myös tällaiset oppijat on pyritty huomioimaan raamattupiirimateriaalissa. Suurimmassa osassa raamattupiirimateriaalissa on isoiselle osoitettua ääneen luettavaa tekstiä, joka pohjustaa aihetta. Teksti sisältää aiheen tarkennusta sekä tiivistystä. Isoinen voi halutessaan myös kertoa aiheesta omin sanoin. Pääasia on, että raamattupiirissä on lyhyt tuokio, missä nuoret pääsevät kuuntelemaan käsiteltävän aiheen. Heillä on tässä myös pieni hetki aikaa rauhassa pohtia ja valmistautua käsiteltävään aiheeseen.

5.4 Ääneen lukemalla oppiminen

Lukeminen on monille yksi tavallisimmista tavoista oppia ja siksi kannattaa myös hyödyntää. Tästä syystä jokaisella raamattupiiri kerralla luetaan vähintään yksi raamatunkohta ääneen. Ääneen lukeminen auttaa sisäistämään ja ymmärtämään lukemansa ja oppimista edistää myös se, että luettuun aiheeseen palataan heti lukemisen jälkeen. Tätä raamattupiireissä tehdään joka kerralla, kun Raamattua luetaan. Raamatunkohdasta esitetään pohtivia kysymyksiä ja aihetta käsitellään laajemmin yhdessä. Ääneen lukemisen tarkoitus on siis paneutua yhdessä ryhmän kanssa tekstiin ja syventyä sen jälkeen sen sisältöön.

Erilaisten oppijoiden yhdessä läpikäymä teksti avautuu monella eri tavalla, kun sitä aletaan käymään yhdessä läpi. Miksi sitten vain isonen ei lue tekstejä? Eikö niin päästäisi helpomalla? Yhdessä lukeminen motivoi myös nuoria seuraamaan tekstiä tarkemmin, jotta he olisivat valmiina, kun heidän oma lukuvuoronsa koittaa. Näin ollen he poimivat tekstistä asioita, joihin eivät välttämättä kiinnittäisi huomiota silloin, kun joku muu lukee tekstiä. Sekä vastavuoroisesti, he saattavat poimia toisen lukemasta tekstistä asioita, mitä itse lukija ei sisäistä, koska keskittyvät itse lukemiseen. (Aebli, 1991.141-150.)

6 TOIMINNALLISIA TYÖTAPOJA

Toiminnalliset osuudet ovat sisällytettynä raamattupiirimateriaaliin erilaisina toiminnallisina tehtävinä. Pohdiskelevan ja teoreettisen käsittelyn jälkeen ryhmä siirtyy itse toimintaan, mikä on rakennettu jokaisessa raamattupiiri kerrassa erilaiseksi. Yksikään toiminnallinen tehtävä ei siis ole samanlainen, millä pyrimmekin motivoimaan nuorten mielenkiintoa sekä tarjoamaan vaihtelua raamattupiiriin. Toiminnalliset osuudet on myös rakennettu niin, että nuoret saavat mahdollisuuksien mukaan käyttää hyväkseen heille sopivia ja tuttuja oppimismenetelmiä ja välineitä, esimerkiksi älypuhelimia (Pruuki, 2010. 65). Tällä pyrimme huomioimaan nuorten erilaiset mielenkiinnot.

Toiminnallisilla osuuksilla halutaan siis tuoda nuorille mielekäs ja vaihteleva oppimisympäristö. Toimintaa ei siis sidota minkäänlaiseen sisätilaan. Tehtävissä ei tarvita internettiä, tietokonetta, pöytiä tai tuoleja. Myöskään ulos ei ole pakko mennä, vaan nuorten oma luovuus ympäristön suhteen on suuressa osassa. Nuoret saavat asettua sellaiseen tilaan ja ympäristöön, mikä on heille sopiva oppimiselle. Toiminta päätetään purkuun ja aktiiviseen keskusteluun siitä, millaiset tuntemukset heille jäi toiminnasta ja käsiteltävästä aiheesta (Puolimatka, 2005, 175-176). Tällä tavalla nuoret saavat käydä vielä ryhmässä läpi pohdituttavia asioita. Toiminnallisen osuuden aikana saattaa nousta vielä sellaisiakin pohdinnan kysymyksiä, joita ei muuten olisi välttämättä tullut mieleenkään.

6.1 Ääneen lukeminen ja pohtiminen

Raamattulähtöisyys oli tilaajien toive raamattupiirimateriaaliin. Raamatun lukeminen oli siis otettava mukaan materiaaliin ja toiminnalliset osuudet yhdistettävä niihin. Suomessa jokaiselle nuorelle opetetaan peruskoulussa lukemisen taito. Lukeminen on kaikkein eniten käytetty tapa hankkia uutta tietoa ja monille se onkin paras keino tutustua uuteen asiaan. Ääneen lukemista on totuttu käyttämään yleisenä opetusmenetelmänä kouluissakin. Nuoreten kohdalla ääneen lukeminen ei kuitenkaan ole suurissa määrin suositeltavaa, koska nuoreten mielenkiinto ei pysy aiheessa koko oppituntia, tai tässä tapauksessa raamattupiiri kertaa. (Vuorinen, 1995.

114-116.) Tämän vuoksi lukeminen pidetään suhteellisen vähäisenä raamattupiirimateriaalissa.

Lukemisen jälkeen nuoret saavat yhdessä ryhmänä ja isoinen ohjatesa tutustua Raamatun sisältöön ja pohtia sen merkitystä ryhmän kanssa. Itse toiminta on suunniteltu luetun tekstin ympärille. Tällä tavalla nuoret pystyvät keskustelemaan lukemastaan asiasta sekä syventymään siihen. Raamattupiirimateriaalissa olevat kysymykset nuorille pyrkivät edesauttamaan tätä tavoitetta. Kysymyksissä pyritään pohtia sellaisia kysymyksiä, joita nuoret mahdollisesti itsekin pohtivat. Tällä tavalla tehdään nuorille helpommaksi esittää isoiselle ja muulle ryhmälle omia kysymyksiään aiheesta. Toinen tavoite valmiilla kysymyksillä on se, että herätetään nuoret ajattelemaan aihetta mahdollisesti uudesta näkökulmasta. Nuori ei lue Raamattua ainoastaan sellaisenaan tekstinä, vaan pyrkii myös tulkitsemaan ja ymmärtämään sitä.

6.2 Draaman käyttö

Draamaa käytetään työkaluna raamattupiirimateriaalissa niin, että nuorille tarjotaan mahdollisuus heittäytyä toisenlaiseen rooliin kuin mihin he ovat tottuneet. Draaman avulla nuoret pääsevät samaistumaan erilaisten ihmisten näkökulmiin sekä tarkastelemaan niitä tuntemuksia, mitä tilanne aiheuttaisi heissä itsessään. Raamattupiirissä toteutettava draama on ryhmä keskeistä. Tehtävissä ei erikseen vaadita mennä esiintymään koko leirin eteen. Tällä tavalla pyrimme jättämään isoisille tilaa ja mahdollisuuden arvioida sitä, että onko leiri kokonaisuudessaan niin turvallinen, etteivät nuoret joudu naurunalaisiksi koko leirin edessä. Samasta syystä draamaharjoituksiin osallistuu koko raamattupiiriryhmä.

Roolit yleensä jakautuvat päähenkilöön tai päähenkilöihin, apuhenkilöön tai henkilöihin ja muuhun ryhmään. Ohjaajana toimiva isoinen ohjaa draaman toteutumista (Vuorinen, 1995. 193-195). Raamattupiirien toiminnallisissa osuuksissa on pyritty jakamaan kaikille mahdollisimman samankaltaiset roolit. Varsinaisia päähenkilöitä ei ole ja roolit käydään läpi lähinnä keskusteluluontoisesti. Tällä tavalla nuoret voivat keskittyä roolihahmon tekemisen sijaan tilanteen pohjimiseen sekä keskusteluun avoimesti muun ryhmän kanssa. Tällä tavalla myös pyritään vähentämään kynnystä roolihahmoon heittäytymiseen.

6.3 Piirtäminen työkaluna

Piirtäminen on ollut suosittu työkalu jo aikaisemmin käytössä olleissa materiaaleissa, ja sopivissa määrin käytämme sitä myös uudessa materiaalissa. Piirtäminen auttaa nuoria visualisoimaan ajatuksensa aiheesta paperille ja auttaa myös ohjaajia ja isoisia havainnoimaan sitä, miten rippikoululaiset ovat ymmärtäneet tai sisäistäneet raamattupiirissä käsitellyn asian. Piirtäminen ja maalaaminen ovat myös tutkimusten mukaan motivoivampi työtapa, kuin esimerkiksi keskustelu. (Vuorinen, 1995. 153-155.) Piirtäminen tarjoaa monille nuorille vaihtoehdoisen tavan tuoda ajatuksiaan esille etenkin sellaisilla nuorilla, jotka eivät osaa osallistua nopeasti etenevään keskusteluun.

Piirtäminen ei kuitenkaan ole kaikkien nuorten mielestä mukavaa muiden nähden. Monet nuoret voivat tuntea olonsa kiusaantuneiksi silloin, kun he haluaisivat olla hyviä piirtäjiä, mutta eivät koe osaavansa piirtää tarpeeksi hyvin. Nuori saattaa oikeasti jopa ollakin erittäin hyvä piirtäjä. Hän itse ei kuitenkaan koe osaavansa piirtää tai hän haluaisi käyttää piirtämiseen enemmän aikaa tehdäkseen tarpeeksi hyvän piirroksen. Tämä voi aiheuttaa ryhmässä erittäin hankalan tilanteen, jos muu ryhmä painostaa haluttoman nuoren piirtämään muun ryhmän puolesta. Tästä syystä piirtämistä ei käytetä raamattupiireissä kuin yhdessä toiminnallisessa osuudessa. Tarkoituksena on, että kaikki osallistuvat piirtämiseen. Näin yhden nuoren piirrosjälki ei jää liian huomattavaan osaan esimerkiksi silloin, kun piirrokset mahdollisesti laitetaan koko leirin nähtäville seinälle.

7 RAAMATTUPIIRIMATERIAALIN TARPEEN KARTOITTAMINEN

Ensimmäinen tehtävä on nuorten vapaa-ajan harrasteiden ja heidän arvomaailmansa kartoittaminen. Materiaali täytyy rakentaa niin, että nuoret kokevat sen sellaiseksi, että se koskettaa heidän omaa elämäänsä. Nuorille täytyy samaan aikaan tehdä selväksi, että heidän mielipidettään toivotusta raamattupiirimateriaalista kuunnellaan, mutta samalla Raamatun käyttöä siitä ei voida poistaa, vaikka nuoret sitä toivoisivatkin. Myös tietyt asiat on materiaalissa käytävä läpi, vaikka nuoret eivät kaikista aiheista pitäisikään. Alkuperäisestä materiaalista voimme karsia paljon aiheita, mutta tietyt aiheet meidän täytyy säilyttää lopullisessa materiaalipaketissa. Valitsemme materiaalin aiheet rippikoulujen päiväteemojen mukaan.

Kartoitus nuorten vapaa-ajan harrasteista tehdään nuorisotyönohjaajien haastatteluilla. Tämän teemme siksi, että nuorten mieltymyksistä ja harrastuksista saataisiin mahdollisimman hyvä yleiskäsitys. Vastausten tulisi olla sellaisia, että ne voidaan yleistää koskettamaan mahdollisimman monia nuoria, eikä vain yksittäisiä ryhmiä. Koska meidän on mahdotonta saada kaikkien Lapissa asuvien nuorien yksittäisiä mielipiteitä huomioitua lopullisessa materiaalissa, kysymys tulee ohjata heitä edustavalle nuorisotyönohjaajalle. Nuorisotyönohjaajalla on yleensä loistava yleiskäsitys nuorten harrastuksista ja mielenkiinnoista monien vuosien varrelta. Heiltä siis saamme useamman vuoden kokemuksella aikaakin kestäväää tietoa, jotta raamattupiirimateriaalia ei tulisi tehtyä ainoastaan tällä hetkellä vallitsevan trendiharrastuksen pohjalta.

Tasapaino nuorten toivomusten välillä tulee olemaan yksi suurimmista haasteista. Meidän on yksinkertaisesti mahdotonta luoda sellaista materiaalia, josta kaikki pitäisivät ja joka toimisi kaikille. Pyrkimyksenä on ottaa nuorten erilaiset mieltymykset huomioon mahdollisimman vaihtelevilla toiminnallisilla osuuksilla. Näin jokaiselle nuorelle löytyy todennäköisesti joku ei niin mukava raamattupiiri kerta, mutta jokaiselle löytyisi myös aidosti mukavakin raamattupiiri kerta. Tavoitteena on saavuttaa nuorille sellainen tunnelma raamattupiiriryhmässään, että kysymykset eivät ole liian vaikeita heille ja heidän todella toivotaan osallistuvan keskusteluun sekä toiminnallisiin osuuksiin omina itsenään.

Kartoitusvaiheessa esiin nousivat myös saamelaisnuoret. Tarkoituksena oli luoda sellainen materiaali, johon myös he voisivat samaistua. Saamelaiskulttuuri on vahva jokaisessa tilaaja-

seurakunnassa ja mitä pohjoisemmaksi mennään, sitä vahvemmin se näkyy ihmisten jokapäiväisessä elämässä. Alettuamme tutustua saamelaiskulttuuriin, huomasimme nopeasti, että joutuisimme tekemään todella laajan tutkimuksen, jotta voisimme hyödyntää sitä materiaalissa ilman, että se esiintyisi vain irrallisina teemoina tai huomioita suunniteltavassa materiaalissa. Perusteelliseen tutkimukseen ja kartoitukseen ei siis ollut tämän osalla aikaa, eikä resursseja. Puolivillaisella taustatutkimuksella emme saa tehtyä sellaista materiaalia, että emme varmasti loukkaisi saamelaista kulttuuria ja uskomuksia. Tämän vuoksi päätimme rajata saamelaiskulttuurin materiaalin ulkopuolelle ja keskittyä muihin lappilaisiin ulottuvuuksiin, jotka eivät rajaa sitä, että onko nuori saamelainen vai lappilainen nuori.

7.1 Työntekijähaastatteluiden suunnittelu

Arvioimme, että haastattelemalla eri seurakuntien nuorisotyönohjaajia, saamme parhaimman mahdollisen käsityksen siitä, millaisiin asioihin materiaalissa kannattaa kiinnittää huomiota. Tähän ratkaisuun päädyimme siksi, että pidimme tätä luotettavimpana ja varmimpana lähteenä kyselyymme, jotta saisimme tarkkoja vastauksia ja mielipiteitä nuorisotyötä jo pitkään tehneiltä ammattilaisilta. Heillä on myös tietoa siitä, mitä heidän raamattupiireissään tavataan käsitellä ja mitä he toivoisivat edelleen käsiteltävän. Nuorisotyönohjaajilta saisimme myös tietoa leirintäkeskuksen resursseista.

Kyselyyn osallistui vähintään yksi virassa oleva nuorisotyönohjaaja jokaisesta tilaajakuntien seurakunnasta. Kyselyyn vastasivat Risto Kaarniemi ja Kaisa-Sisko Jauhiainen Sodankylän seurakunnasta, Viivi Törmänen Inarin seurakunnasta ja Juha Reinola Utsjoen seurakunnasta. Omaan kyselyynsä vastasi myös pitkäaikainen leiriavustaja ja rippikouluisoinen Saku Puotiniemi Sodankylän seurakunnasta. Hän itse halusi antaa omaa näkemystään tulevaan materiaaliin. Puotiniemen kokemus raamattupiireistä isoisen näkökulmasta on erittäin laaja ja monien vuosien takainen. Kysymykset muotoiltiin ja valittiin sen mukaan, mihin seikkoihin aioimme kiinnittää huomiota tulevassa materiaalissa. Halusimme myös lisätietoa siitä, millaiset asiat nuoria kiinnostaa nuorisotyönohjaajien mielestä.

Kyselyssä tiedustelimme nuorisotyönohjaajien työkokemuksesta. Tällä halusimme tietää, onko kyseessä uusi työntekijä vaiko monia vuosia seurakunnalla työskennellyt henkilö. Halusimme

myös tietää, onko nuorisotyönohjaajalla kokemusta muusta kuin Lapin seurakunnissa työskentelystä. Näin saisimme tietoa siitä, että miten paljon kokemusta nuorisotyönohjaajilla on myös muualla Suomessa tapahtuvasta seurakunnan nuorisotyöstä. Eri seurakunnissa työtä tehneiltä saisimme näkökulmaa siihen, miten Lapin seurakuntatyö eroaa muusta Suomesta. Muualla työskennelleet osaisivat myös paremmin vastata kysymyksiin siitä, mikä on heille itselleen tärkeää Lapissa ja minkä he kokevat olevan nuorille tärkeää Lapissa.

Halusimme selvittää myös, että onko vanhassa raamattupiirimateriaalissa mitään säilyttämisen arvoista tai jotain, mitä ei missään nimessä haluta tulevaan materiaaliin. Halusimme tietenkin kunnioittaa sitä, että mikäli vanhassa materiaalissa on jotain, mitä nuorisotyönohjaajat ehdottomasti haluaisivat säilyttää, niin ottaisimme sen ehdottomasti mukaan myös tulevaan materiaaliin. Jos taas nousisi jotain sellaista, minkä nuorisotyönohjaajat kokevat ehdottomasti huonoksi alkuperäisessä materiaalissa, välttäisimme vastaavanlaisten virheiden tekemistä tulevassa materiaalissa. Näin saisimme materiaalista mahdollisimman ihanteellisen vanhan materiaalin antamien kokemusten myötä.

Haastattelussa kysyimme myös toiveita toiminnalliseen osuuteen sekä raamattupiirien määrää rippikoulussa sekä niiden keston pituutta. Halusimme tietoa siitä, toivovatko nuorisotyönohjaajat toimintaa mieluummin ulos vai sisälle. Vai halutaanko kaikesta materiaalista sellaista, että isoiset voivat oman harkintansa mukaan päättää, toteutetaanko toiminnallinen osuus sisätiloissa vai ulkona esimerkiksi sään mukaan. Tarvitsimme myös tietoa raamattupiiri kertojen tarvittavasta määrästä sekä yksittäisen raamattupiiri kerran ajallisesta kestosta. On tärkeää, että raamattupiiri kertoja on riittävästi ja raamattupiiri kertoihin menee ajallisesti tarpeeksi kauan. Muussa tapauksessa isoiset ovat pulassa, jos yhdelle raamattupiiri kerralle ei ole materiaalia ollenkaan, tai jos jokaisessa raamattupiiri kerrassa jää liikaa aikaa jäljelle materiaalin läpi käymisen jälkeen. Ei ole myöskään toivottavaa, että materiaalia on täysin yliampuvasti liikaa, jolloin isoiset eivät tiedä, mihin keskittyä.

Kysyimme erityisesti Risto Kaarniemeltä, että miten uuden rippikoulusuunnitelman tulisi näkyä tulevassa materiaalissa. Tämä siksi, että Kaarniemi oli mukana koulutusryhmässä, joka pohti julkaistun suunnitelman käytäntöön panoa Oulun hiippakunnassa, ja hänellä oli jo tässä vaiheessa jonkinlainen käsitys siitä, mitä uusi rippikoulusuunnitelma pitäisi sisällään. Lisäksi uusi rippikoulusuunnitelma oli tässä vaiheessa vielä julkistamatta, mutta meillä oli tieto, että sellainen on tulossa. Päätimme siis ottaa myös sen esille kysymyksissämme ja kartoittaa, voimmeko

jo tässä vaiheessa materiaalin suunnittelua jotenkin huomioida sen. Onko suunnitelmassa mahdollisesti jotain, mikä vaikuttaa suunnittelemamme raamattupiirimateriaalin sisältöön tai sen toiminnallisiin tehtäviin.

Vapaalla sanalla toivoimme nuorisotyönohjaajilta vielä omin sanoin itselle mieleen tulevaa kommentoitavaa tai toivomusta raamattupiirimateriaalista. Kysymyksen tavoitteena on herättää vielä kommentoitavaa valmiiden kysymyksien ulkopuolelta. Viimeiseksi kysymykseksi päätimme laittaa kysymyksen seurakuntien leiriolosuhteita sekä ympäristöstä. Tällä halusimme tietoa siitä, millaiset mahdollisuudet erilaisten toiminnallisten osuuksien toteuttamiselle on. Kaikissa leirintäkeskuksissa emme ole päässeet käymään, joten meidän olisi tosi typerää vain olettaa, että esimerkiksi ulkona oleminen onnistuu ongelmitta kaikissa leirikeskuksissa. Haastattelut suoritettiin puhelulla mahdollisimman helpon keskustelutilanteen luomiseksi. Näin saimme nopeasti mahdollisia täydentäviä lisäkysymyksiä mukaan, sekä säästettyä kiireisten nuorisotyönohjaajien aikaa.

7.2 Työntekijähaastattelujen vastaukset

Haastatteluihin vastasi neljä nuorisotyönohjaajaa kaikista kolmesta seurakunnasta, sekä yksi pitkäaikainen leiriavustaja ja isoinen. Vastaukset olivat melko yksimielisiä lähes kaikkiin kysymyksiin. Ensimmäinen kysymys koski nuorisotyönohjaajien omaa työtaustaa sekä entisiä asuinympäristöjä. Nuorisotyönohjaajista vain yksi oli ollut koko työuransa ajan töissä omalla nykyisellä kotipaikkakunnallaan. Kaikilla muilla työntekijöillä oli myös kokemusta ja näkemystä seurakuntatoiminnasta muualtakin kuin ainoastaan Lapista. He osasivat kertoa siitä, miten heidän mielestään etelässä asuvat nuoret eroavat pohjoisessa asuvista. Heidän vastauksiensa perusteella pohjoisen nuori on avoimempi ja helpommin lähestyttävissä kuin etelässä kasvanut nuori.

Nuorisotyönohjaajat olivat yhtä mieltä siitä, että heille sitä pohjoista ulottuvuutta on luonto ja ulkoilu. Luonnon ja ulkoilun koettiin olevan myös nuorille tärkeää, vaikka ulkoilu tapahtuikin hyvin erilaisten harrastusten parissa. (LIITE 2.) Huomautuksena esiin nousi myös se, että vaikka Lapissa ollaankin, niin eivät edes täällä kaikki nuoret viihdy ulkona tai luonnossa (LIITE

2). Myös kelit voivat olla erittäin kehnot ulkoiluun. Eli toiminnallisilta osuuksilta toivottiin soveltuvuutta sekä ulos, että myös sisätiloihin (LIITE 2). Myös seurakuntien toiminnassa näkyi vahvasti luonnonläheisyys erilaisten retkien ja leirien muodossa (LIITE 2). Pohjoisessa asuvien ihmisten luonnetta myös kuvattiin avoimeksi ja rehelliseksi. Pienet piirit takasivat sen, että kaikki tuntevat toisensa. Toisista huolen pitäminen nousi myös mainitsemisen arvoiseksi luonteenpiirteeksi nuorissa (LIITE 2).

Rippikoulujen raamattupiirimateriaaleissa oltiin elämässä murrosvaihetta. Seurakunnista käytössä olevat materiaalit olivat jo vanhentunutta ja uuden hankintaan olisi jo tarvetta, tai uutta oltiin jo etsimässä ja kokeilemassa. Toisinaan varsinaista raamattupiirimateriaalia ei ollut edes olemassakaan. Esimerkiksi Utsjoella käytössä oli ainoastaan raamattuopistosta saatuja vanhoja kysymyksiä, joita oltiin sitten muokattu hieman sopimaan paremmin nuorille materiaaliksi. (LIITE 2.) Jokaisessa seurakunnassa oltiin sitä mieltä siitä, että käytössä oleva materiaali oli jo aikansa elänyt, eikä muutenkaan soveltunut niin hyvin Lapin seurakuntien käyttöön. (LIITE 2.)

Raamattulähtöisyys nousi myös tärkeäksi aiheeksi nuorisotyönohjaajien keskuudessa ja se oli lähes ainut asia, mistä vanhat materiaalit saivat kiitosta. Uudelta materiaalilta pyydettiin tähän päivään päivitettyjä kysymyksiä. Kovasti myös toivottiin Lapin näkymistä materiaalissa enemmän. (LIITE 2.) Lapin uskomuksia myös toivottiin, mutta tätä oli erittäin vaikea saada mukaan Raamatun pohjalta tehtyyn materiaalin ilman, että tulee uskonnon ja uskomusten välistä ristiriitaa. Lapin uskomusten erittäin hyvä pohjatietämys olisi myös ollut vaadittavaa. Tätä varten olisimme joutuneet tekemään erittäin laajan tutkimustyön Lapin uskomuksista. Emmekä siltikään olisi välttämättä saaneet käyttöömmme mitään hyödyllistä materiaalia.

7.2.1 Isosten palautekyselyn suunnittelu

Aluksi harkitsimme kyselyiden toteuttamista Webropol -kyselylomakkeella. Muutamia kysymyksiä ehdimme jo miettiä valmiiksi, kunnes pohdimme uudestaan Webropolin käyttöä Lapin metsissä. Internetyhteys ei ole kaikissa leirikeskuksissa kovin hyvä. Eli isoilla tulisi olemaan ongelmia Webropolin käytössä. Lisäksi isoisten tulisi muistaa antaa palautetta jokaisen raamattupiiri kerran jälkeen omalla ajallaan. Tämä saattaisi viivästyttää palautteen antamista jopa tunneilla toteutuksen jälkeen. Niin pitkän ajan jälkeen raamattupiirikokemus ei ole enää niin

tuoreena muistissa, jos sitä palautetta siis enää muistettaisiin edes antaa. Palautteen antaminen täytyi siis saada enemmän raamattupiirissä tapahtuvaksi, sekä paperilliseksi. Kuitenkin niin, ettei isoisten tarvitse uhrata raamattupiiriin käytettävää aikaa liikaa palautteen antamiseen.

Valmiit kyselylomakkeet olisivat vieneet isosilta liikaa kallisarvoista aikaa raamattupiiriin vetämisestä. Päätimme siis, ettemme tee isosille valmiita kysymyslomakkeita. Niiden kanniskelu leirillä, säilyttäminen ja täyttäminen veisi aivan liikaa aikaa ja huomiota isosilta. Täytyi siis keksiä parempi, leiriolosuhteissa toimivampi ratkaisu. Tahdoimme myös isosilta mahdollisimman laajan palautteen, jota emme ohjailisi valmiilla kysymyksillä. Näin saisimme palautetta myös sellaisista asioista, joita emme itse olisi mitenkään hoksanneet ajatellakaan. (Gretschel, Junttila-Vitikka, & Puuronen, 2016, 63.)

Näinpä päädyimme tekemään niin, että tulostimme isosille raamattupiirimateriaalin valmiiksi. Materiaaliin lisättiin aloitussivu, jossa kysyimme yleisesti yhteenvedoa kaikista raamattupiiri kerroista. Kysymysten on tarkoituksena olla isosille avuksi sellaisessa tilanteessa, jos ei mitään muuta palautetta keksi. Tämän lisäksi isosille annettiin ohjeeksi, että palautetta saa kirjoittaa myös materiaaliin itseensä. Me nimittäin keräisimme materiaalit takaisin ja kävisimme tätä kautta palautteet yksilöllisesti jokaisen isosen ja jokaisen raamattupiiri kerran osalta. Isoiset pystyisivät myös ottaa välittömästi kantaa sellaisiin kohtiin, jotka eivät toimi. Esimerkiksi huonon kysymyksen kohdalle he voivat heti laittaa palautetta, ettei kysymys ole hyvä.

Lisäsimme isosille myös oman muistiinpano-osion pidempiä raamattupiirikohtaisia palautteita varten. Siellä sana on isosille vapaa, joten he voivat todella lisätä täysin materiaalista riippumattomasti palautetta myös. Näin saamme isosilta sekä yleistä palautetta raamattupiirimateriaalista kokonaisuutena, raamattupiirikohtaisia palautteita varsinaisesta materiaalista, sekä isoisten omia ehdotuksia mahdollisiin materiaalin ulkopuolelta tuleviin ehdotuksiin. Toivomuksena on, että isoiset käyttäisivät kaikkia palautekanavia mahdollisimman laajan palautteen saamiseksi.

7.2.2 Hengellinen osuus suunnittelussa

Kyselyiden ja haastatteluiden perusteella selvitimme paikallista kulttuuria ja harrastamisen mahdollisuuksia. Näiden tietojen pohjalta aloimme suunnitella raamattupiirimateriaalia. Materiaalin oli siis oltava sellainen, että nuoret kokisivat sen koskevan juuri heitä tai olisi ainakin lähempänä, mitä aiemmat materiaalit. Tällaisen materiaalien ympärille voisimme lähteä rakentamaan kristillistä arvomaailmaa ja Raamatun opetuksia.

Nuorille uskonnosta ja omista hengellisistä asioita puhuminen voi olla erittäin haastavaa. Heidän hengelliset asiansa tulevat yleensä esille jonkin muun toiminnan yhteydessä. Esimerkiksi korttipelin äärellä hengellisten asioiden keskustelu on monille nuorille huomattavasti helpompaa, kuin pöydän ääressä vakavasti aiheesta keskustellen. Tätä prosessia ei kuitenkaan käydä kerralla, vaan se vaatii pitkää ja monipuolista tarkastelua niin aikuisilta kuin nuoriltakin. Erilaiset esimerkit, jotka ovat lähellä omaa elämää, helpottavat huomattavasti nuorta puhumaan ja keskustelemaan omasta hengellisyydestään. Kun nämä asiat saadaan alulle ja nuoria tuetaan keskustelun ja itsepohtinnan aloittamisessa, he alkavat pikkuhiljaa muodostamaan itse käsityksiään uskonasioita ja muovaamaan omaa spiritualiteettiaan. (Halme 2008, 61-62).

Spiritualiteetilla tarkoitetaan ihmisen henkilökohtaista hengellisyyttä ja mitä arvoja ja periaatteita se pitää sisällä sekä miten ihminen hoitaa omaa hengellisyyttään. Se tarkoittaa myös sitä, että mistä näkökulmasta ihminen muodostaa mielipiteensä eri uskonasioista eli mitä elämänarvoja hänellä on, ja miten hän lukee Raamattua. (Halme 2008, 58.) Juuri rippikoululaisen spiritualiteetin ohjausta raamattupiirimateriaalin on tavoitteena tehdä. Materiaalin ei ole tarkoitus antaa nuorelle valmista pakettia siitä, mitä heidän uskonsa tulisi olla. Sen tarkoitus on antaa nuorelle mahdollisuus keskustella omista näkökulmistaan muiden saman ikäisten nuorien kanssa. Keskustelulla ja oman spiritualiteetin pohtimisella on monille nuorille erittäin suuri merkitys.

Ihminen mukautuu uskontoonsa sen mukaan, mitä hänen omassa elämässään tapahtuu. Omat kokemukset voivat joko vahvistaa tai hajottaa uskonnollisia oletuksia ja käsityksiä. (Halme 2008, 19). Nykyisen kehityksen mukana kirkossa on nostettu esiin yksilön henkilökohtaisen

spiritualiteetin merkitys. Ennen spiritualiteetin yksilöitymistä ihmisen henkilökohtaiseksi asiaksi, kaikkien tuli sokeasti uskoa ja luottaa siihen, mitä Raamattu sanoo ja miten pappi sitä tulkitsee. Raamattupiirimateriaalimme tarkoitus on siis tuoda maalliset ja uskonnolliset käsitykset sekä arvot nuorille lähemmin ja helpommin tarkasteltaviksi ja kannustaa heitä miettimään näitä asioita henkilökohtaisesta näkökulmastaan ja tekemään omat uskonsa ratkaisut. Samalla kuitenkin pyrimme pitämään kristillisen sanoman, perinteet ja kasvatukselliset tavoitteet materiaalissa kunnossa. (Halme 2008, 20-22).

Uuden materiaalin tarkoituksena on siis tukea entistä enemmän nuorten kasvua myös hengellisesti. Sisällön on oltava paikalliskulttuuria huomioivaa sekä mukailtava sitä, jotta nuoret koki-sivat materiaalin koskettavan juuri heitä. Tarkoituksena on myös tarjota nuorille mahdollisuus miettiä omaa hengellisyyttään ja muovata spirituaaliteettiaan. Raamattupiirimateriaalin hengellinen osuus on suunnattu erityisesti koskettamaan juuri rippikouluikäisiä. Raamattupiirimateriaalissa täytyy kuitenkin lähteä hyvin perusasioista liikkeelle. Tämä siksi, että rippikoulu on monille nuorille ensimmäinen paikka, jossa hengelliset asiat nousevat lähemmin tarkasteltavaksi. Rippikoulu onkin pidetty merkittävimpänä hengellisen elämän kasvattajana, mikäli nuorella ei ole hengellistä kotia tai tuttavapiiriä. (Halme 2008, 184-185).

8 RAAMATTUPIIRIMATERIAALIN SUUNNITTELU

Heti alusta oli selkeää, että materiaalin kohderyhmänä toimisivat Lapin nuoret. Tämä edellytti sitä, että jätimme materiaalista pois kaikki eteläisestä Suomesta tutut termit ja vertaukset. Raja- ja pelkästään Lappiin sopivaan materiaaliin sekä helpotti työtä, että loi omia haasteitaan. Työn rajaaminen selkeästi auttoi keskittymään siihen, että materiaali luodaan juuri näille nuorille (Gretschel, Junttila-Vitikka, & Puuronen, 2016, 67). Tarkka kohderyhmän rajaaminen antoi myös mahdollisuuden tuoda materiaali enemmän nuorten kaltaiseksi. Materiaali pystyttiin luomaan myös termistöltään ja rakenteeltaan rennoksi, mikä auttaa nuoria varmasti ymmärtämään läpikäytyt asiat paljon helpommin sekä poistaa raamattupiireistä turhan jännityksen (Gretschel, Junttila-Vitikka, & Puuronen, 2016, 74). Rennossa raamattupiirissä on nuorten mukavampi olla ja keskustelua syntyy varmasti enemmän.

Aiheiksi valittiin rippileirien päiväkohtaiset teemat. Rippileireillä jokainen päivä keskittyy yhteen teemaan ja lähes kaikki tekemiset, oppitunnit, hartaudet ja niin edelleen, pyörivät kyseisen teeman ympärillä. Tätä teemaa on hyvä jatkaa myös raamattupiirissä, jotta oppitunnilla käsiteltyä aihetta voidaan pohtia vielä nuorten kesken keskustelemalla, pohtimalla ja mielipiteitä jakamalla. Tällä tavalla sellainen nuori, joka on alkanut pohtia aihetta esimerkiksi oppitunnilla, voi raamattupiirissä palata mieltään askarruttaviin kysymyksiin turvallisessa pienryhmässä.

Materiaalin suunnittelimme jakamalla aiheet puoliksi. Puolet Nivalaiselle, puolet Aholle. Nivalainen teki ja suunnitteli aiheet minä ja elämänarvot, kuka Jumala on, Jeesus ihmisen poikana sekä Jeesus Jumalan poikana. Aho suunnitteli aiheet kuolema, rakkaus, Pyhä Henki sekä erilaisuus. Tavoitteena oli tehdä materiaali mahdollisimman pitkälle ilman pohjamateriaalia, jotta saisimme mahdollisimman omanäköisemme materiaalin, jota ei ole plagioitu valmiista materiaalista. Panostimme ennen kaikkea materiaalin yksinkertaisuuteen sekä keskustelun herättämiseen. Myös Lappi -aiheisia kysymyksiä ja tehtäviä mietittiin, mutta niiden sijoittaminen järkevästi käsiteltäviin teemoihin oli pääosin melko hankalaa. Suurimmat osat aiheista olivat sellaisia, ettei niihin yksinkertaisesti saanut Lappi -teemaa aiheeseen kuuluvasti mukaan. Kuitenkin sinne tänne saimme materiaaliin myös Lappi -aiheisia tehtäviä ja kysymyksiä mukaan teemaan sopivalla tavalla.

Tarkastimme toistemme luomat materiaalit saatuumme omat ensimateriaalimme valmiiksi. Teimme enää hyvin minimaalisia muutoksia, sillä halusimme kokeilla eri tyyppisten materiaalien toimivuutta. Halusimme myös selvittää, että millaisiin asioihin isoiset kiinnittäisivät huomiota. Palautteiden perusteella voisimme sitten todeta, että mitkä asiat toimivat ja mitkä eivät. Mallia ottaisimme sellaisista materiaaleista, joista isoiset ovat pitäneet ja muokkaisimme kaikkia materiaaleja niiden suuntaisiksi.

Lopullinen materiaali koki suuria muutoksia testimateriaaliin nähden. Isoisten palautemateriaalissa puhutaan hyvin erilaisesta testimateriaalista lopullisen tuotoksen sijasta. Tästä syystä koimme hyväksi ideaksi avata testimateriaalin sisällön myös opinnäytetyössä. Tällä tavalla olisi helpompi seurata sitä, että mistä materiaalista myöhemmin puhutaan. Avaamme myös eri kysymysten ja toiminnallisten tehtävien tavoitteita ja tarkoitusta suunnitteluvaiheen näkökulmasta. Voimme myöhemmin sitten tarkastella, että pääsivätkö materiaalin kysymykset ja tehtävät tavoitteeseensa.

8.1 Minä ja elämänarvot

Tällä materiaalilla haastoimme rippikoululaiset pohtimaan omia moraalisia ja eettisiä arvojaan. Lisäksi haastoimme heidät miettimään asioita muiden ihmisten näkökulmasta, sillä asioiden katsominen toisten ihmisten näkökulmasta vahvistaa myös nuoren oman identiteetin kehitystä (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma 2017, 40). Raamattupiiri oli pyritty suunnittelemaan niin, että nuoret löytäisivät sieltä mahdollisimman paljon tarttumapintaa omaan elämäänsä. Materiaalin tavoitteena oli myös auttaa heitä tutustumaan toisiinsa ensimmäisellä raamattupiiri kerralla. Tämän oli tavoitteena tehdä nuorille helpommaksi kertoa itsestään muulle ryhmälle, koska usein on vaikeaa kertoa omia ajatuksiaan ja mielipiteitään tuntemattomalle porukalle. Tässä raamattupiirissä tutustuminen oli tarkoitus rakentaa raamattupiiri kerran sisälle niin, että se tulisi nuorille huomaamatta.

Tässä raamattupiirissä liikkeelle lähdettiin siitä, että nuoret lukivat Raamatusta kohdan: 1kor.10:23-33. Raamatunkohdassa kerrotaan siitä, miten ihmiset toivat uhrialttarille lihaa, joka oli tarkoitettu Jumalalle, eikä ihmisellä ollut lupaa syödä sitä juutalaisen uskomuksen mukaan. Paavali kuitenkin kertoi kristityille, että alttarille tuotua lihaa oli luvallista syödä, eikä Jumala rankaise siitä ketään. Hän kuitenkin muistutti kristittyjä siitä, että juutalaiset uskoivat siihen, että

ihminen ei saisi uhrilihaan koskea ja kehotti kristittyjä kunnioittamaan juutalaisten tapoja ja uskomuksia. Eikä vain tässä asiassa, tai vain juutalaisten kohdalla, vaan kaikissa asioissa ja kaikkien ihmisten kanssa. Paavali myönsi kuitenkin myös sen, että aina se ei onnistu, ei edes häneltä itseltään, mutta siihen hän pyrki. Opetuksena siis oli, että ihmisellä on lupa tehdä virheitä, koska kaikkea ei vain voi huomioida tai huomata ihmisen epätäydellisyyden vuoksi.

Nuoria johdateltiin näihin seikkoihin kysymysten avulla. Tarkoituksena oli, että he saisivat itse miettiä, mitä raamatunkohdalla haetaan takaa. Lisäksi kysymykset kohdistuivat heidän omiin elämänarvoihinsa ja moraalikysymyksiinsä. He joutuivat siis kertomaan omia mielipiteitään muulle ryhmälle. Lisäksi he joutuivat miettimään sitä, minkä perusteella he muodostavat mielipiteen asioista, eli mistä valtamediasta he saavat tietonsa ja miten uutisointi vaikuttaa heidän mielipiteeseensä. Tällä tarkoituksena oli saada nuoret ajattelemaan tiedon hankinnan tärkeyttä mielipiteen muodostamisessa, ja painottaa samalla muiden mielipiteiden hyväksymistä.

Tässä raamattupiiri kerrassa oli poikkeuksellisesti kaksi toiminnallista tehtävää. Ensimmäinen oli luoda ryhmästä juliste tai potretti, johon jokainen ryhmäläinen piirtäisi tai kuvittaisi kuvan itsestään. Tämän jälkeen jokainen kirjoittaisi muutamia asioita itsestään, kuten lempiruokaa, lempiväriä, harrastuksia jne. Ryhmälle olisi keksittävä myös nimi. Tämän tehtävän olisi siis tarkoitus tutustuttaa nuoria toisiinsa entisestään. Toinen tehtävä oli koota ryhmästä leikekirjaa. Leikekirjan tarkoituksena oli ”uutisoida” ryhmän tapahtumista muille ryhmille. Tämän tehtävän tarkoituksena oli luonnollisesti tutustuttaa rippikoululaisia muihin ryhmiin.

8.2 Kuka Jumala on?

Tämän raamattupiiri kerran tarkoitus oli jatkaa siitä, mihin edellisessä jäätiin. Kun nuoret olivat aluksi tarkastelleet itseään ja toisiaan maallisemmasta näkökulmasta, siirrytään hengellisempään suuntaan. Tämä raamattupiiri kerta haastoi nuoret pohtimaan omaa Jumala-kuvaansa ja kertomaan sen myös muille. Raamattupiiri kerta perustuu luomiskertomukseen ja nimenomaan ihmisen luomishetkeen. Ennen luomiskertomuksen lukua nuorille on esitetty kysymys: miltä Jumala heidän mielestään näyttää? Tämä raamattupiiri kerta aloitetaan puhtaasti kyselemällä rippikoululaisilta, millainen Jumala-kuva heillä on. Tämä siksi, että joku saattoi olla ensimmäistä kertaa pohtimassa hengellisiä asioita, kun toiset saattoivat olla hyvinkin valveutuneita näissä asioissa.

Tämän jälkeen pohdittiin kohtaan, jossa Jumala aikoi luoda ihmisen omaksi kuvakseen. Nuorten oli tarkoituskin tässä antaa ymmärtää asia niin, että ihminen näyttää Jumalalta. Raamattupiiri kerran tarkoitus oli kuitenkin viedä tämä ajatus vielä syvemmälle ja tarkastella sitä, mikä on ihmisen luonne ja mistä se kumpuaa. Raamattupiirin kerronnassa erotellaan tuntemukset ja luonteenpiirteet, jotka ovat myös Jumalan kuvaa. Erotellaan Jumalasta tuleva rakkaus ja ilo, sekä synnistä peräisin olevat piirteet. Tämän tarkoituksena oli rohkaista nuoria pohtimaan omaa Jumala-kuvaansa syvällisemmin. Tavoitteena oli herätellä nuoria ajattelemaan kaikkea, mitä he tulevaisuudessa tulevat Raamatusta lukemaan, laajemmin, sekä tuoda maallisia tunteita lähemmäs heidän elämäänsä (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma, 2017, 28). Tällä pyrimme tukemaan nuorten spirituaaliteetin muodostumista, kun he saivat ohjatusti tutkia ja pohdita Raamatun tekstejä. Näin isoiset pääsivät aloittamaan rippikoululaisten hengellisen ohjauksen keskustelemalla turvallisissa olosuhteissa heidän kanssaan, kun he tiesivät, että mahdollisissa ongelmatilanteissa he voisivat aina turvautua ohjaajien apuun (Lehtiö, 2003, 290-291).

Kun synti oli aiheena otettu puheeksi, täytyy sitäkin käsitellä raamattupiirissä. Seuraavaksi nuorille esitettiin kysymys, mitä synti heidän mielestään on? Tämä samasta syystä, kuin kysymys siitä, millainen Jumala on? Vastausten ja keskusteluiden jälkeen luettiin Raamatusta kohta syntiinlankeemuksesta. Raamatunkohdan jälkeen kerrottiin yksiselitteisesti, että synti on Jumalan tahdon rikkomista. Tässä kohtaa leiriläiset voisivat siis tarkastella niitä asioita, mitä he ovat aikaisemmin nimenneet synniksi, sekä isoinen voisi selventää heille, mitä kaikkea synti oikeastaan on.

Myös sana ”perisynti” käsiteltiin raamattupiirimateriaalissa ja kerrottiin, mitä se merkitsee. Keskusteluosion loppuksi nuoria viriteltiin jo toiminnalliseen tehtävään kyselemällä heiltä mielipiteitä siitä, mitä tapahtuisi, jos Aatami ja Eeva eivät olisi langenneet syntiin ja mitä tapahtuisi, jos ihminen lakkaisi tekemästä syntiä. Tämän jälkeen siirrytään toiminnalliseen osuuteen, jonka tarkoituksena oli, että nuoret käyvät syntiin lankeemuksen uudestaan läpi asettumalla Aatamin, Eevan, käärmeen ja Jumalan asemaan ja keskustelemalla, miten he olisivat tapahtumissa toimineet ja miten he olisivat valintansa perustelleet. Tämän tarkoituksena oli saada nuoret miettimään tilannetta omien arvojensa pohjalta. Tehtävän tarkoituksena olikin katsoa, päätyisivätkö nuoret samaan lopputulokseen kuin syntiinlankeemuskertomuksessa. Syntiinlankeemus sekä perisynti käsitellään materiaalissa yhdessä läpi ja niitä selvennetään ja tarkastellaan Suomen luterilaisen kirkon oppien mukaan. (McGrath, 2011, 494-495.)

8.3 Jeesus ihmisen poikana

Jeesus jaettiin raamattupiirissä kahteen osaan, inhimilliseen ja Jumalalliseen osaan. Kohdilla pyrittiin selventämään ajatusta Jeesuksen tehtävistä maanpäällä. Jeesuksen osuus ihmisenä oli opettaja. Jumala lähetti Jeesuksen maailmaan pelastamaan sen ja opettamaan Jumalan tahtoa. (McGrath, 2011, 380-381.) Ihminen oli elänyt maailmassa liian pitkään ”vanhan lain” varassa ja alkoi tulkita sitä liian kirjaimellisesti. Jeesuksen tehtäviin kuului siis auttaa ihmisiä tulkitsemaan vanhoja tekstejä uudelleen ja kannusti ihmisiä käyttämään puhdasta maalaisjärkeä jokapäiväisessä elämässään. Jeesus siis selkeytti vanhat kirjoitukset aikansa ihmisille helpommin ymmärrettäviksi. Tässäkin raamattupiirissä oli tavoitteena haastaa nuoria ja isoisia ajattelemaan asiaa siltä kantilta, että Jeesuskin tulkitsi vanhoja tekstejä. Eli Raamatun tulkintaa korostetaan.

Raamattupiiri aloitettiin taas kysymällä nuorilta, mitä he tietävät Jeesuksesta. Tämä taas, jotta isoiset ja ohjaajat tietäisivät, mitä nuoret olivat jo aikaisemmin kuulleet Jeesuksesta. Ne nuoret, joilla tietoa ei niin hirveästi ollut, saivat hyvät lähtötiedot muilta nuorilta. Tällä pyrittiin siihen, että nuoret saivat itsensä ikäisiltä mahdollisen ensikosketuksen Jeesuksesta, eivätkä siis kokisi tilannetta niin käännetyksenä. Monesti nuorten kanssa on nähty käyvän niinkin, että jos auktoriteetti asemassa oleva henkilö puhuu Jeesuksesta, nuorten mielenkiinto katoaa välittömästi. Tätä pyrittiin välttämään keskustelemalla aiheesta ensin nuorten omista lähtökohdista käsin.

Tämän jälkeen raamattupiirissä luettiin yhdessä raamatunkohta Johanneksen evankeliumin alusta, jossa Jeesusta verrataan Sanaan. Vaikeahko kohta, jossa oli monelle nuorelle ja jopa isoiselle paljon miettimistä. Vertauskuvallisesta näkökulmasta, se kuitenkin antaa erittäin hyvän kuvan siitä, millainen Jeesus oli. Raamatunkohta avattiin nuorille esitetyillä monilla kysymyksillä, joihin materiaalissa oli vastaukset valmiiksi isoiselle. Kysymysten jälkeen materiaalissa oli saatesanat, jotka käsittelivät Jeesusta ihmisenä ja sitä, mitä hän teki elossaan, eli opetuksistaan. Tämä johdatteli nuoret taas toiminnalliseen tehtävään, jossa heidän oli tarkoitus valita yksi Jeesuksen vertaus valmiiksi listatusta materiaalista ja näytellä se uudestaan nykyaikaisena ja niin, että tapahtumat tapahtuisivat heidän omalla kotipaikkakunnallaan sekä

heidän omassa ajassaan. Tämän tarkoituksena oli saada edes joku vertauksista nuorille sellaiseen muotoon ja ympäristöön, että he voisivat ymmärtää sen paremmin.

8.4 Jeesus Jumalan poikana

Tämä raamattupiiri kerta käsitteli Jeesuksen jumalallista puolta, eli hänen ihmetekojaan ja syntien sovitusta ristinkuolemalla. Kerralla pyrittiin korostamaan sitä, että vaikka Jeesus olikin tosi ihminen, hän oli myös tosi Jumala. Jeesukselle mahdoton oli mahdollista, mikä todisti hänen jumalallisuuttaan. Lisäksi käsiteltiin Jeesuksen tekoja ja toimia hänen omassa ajassaan ja sitä, miksi hänet vangittiin ja tuomittiin kuolemaan. Huomiona myös se, miksi Jeesus ei pelastautunut ristiltä, vaikka olisi siihen pystynyt, tai valehdellut ylipapeille olevansa vain ihminen välttääkseen kuoleman rangaistuksen.

Raamattupiiri aloitettiin lukemalla Raamatusta kohta, jossa Jeesus vangitaan ja tuomitaan kuolemaan. Tämän jälkeen vuorossa oli taas pohtivia kysymyksiä siitä, miksi Jeesus toimi näin ja alistui kohtaloonsa. Kysymyksiin ei ollut vielä tässä vaiheessa suoria vastauksia, vaan ne selitettiin vasta kaikkien kysymysten jälkeen. Tällä pyrittiin siihen, että nuoret joutuisivat itse miettimään koko tilannetta itse, eikä niin, että heille kerrottaisiin teologinen näkökulma heti kysymyksen jälkeen ja seuraavaa kysymystä mietittäisiin sen pohjalta. Nuoret joutuivat itse perehtymään asiaan tarkemmin. Selosteen jälkeen kysyttiin taas pari mielipidekysymystä, jotka käsittelevät Jeesuksen jumaluutta. (McGrath, 2011, 381-382.)

Seuraavaksi luettiin raamatunkohta Jeesuksen kuolemasta. Tämän kohdan jälkeen ei ollut enää pohtivia kysymyksiä, vaan seloste Jeesuksen kuolemaan luettiin heti ja samalla vastaan edellisiin pohtiviin kysymyksiin. Toiminnallisena tehtävänä oli kuvittaa uskontunnustus ja tarkoituksena oli käyttää kännykkäkameraa ja luoda kuvitus sähköiselle alustalle internettiin. Tehtävään oli annettu isoiselle yksi vaihtoehto sähköisestä alustasta: padlet. Tällä pyrittiin saamaan nuoria ajattelemaan uskontunnustusta syvemmin, eikä vain pitkänä ja monotonisena loruna, joka toistetaan aina jumalanpalveluksessa. Kännykän käyttö taas loisi nuorille tutun vaihtoehdon ainaiselle piirtämiselle ja näyttelemiselle, jota rippikouluissa on käytetty paljon.

8.5 Kuolema

Raamattupiiri kerta käsitteli nuorille monesti vaikeaa aihetta. Monien perheissä voi olla jopa tabuna puhua kuolemasta. Tällä raamattupiiri kerralla pyrittiin laskemaan kuolemasta puhumisen rimaa sopivasti niin, että aihe pysyisi sopivan keveänä. Nuorilla olisi kuitenkin myös mahdollisuus syvälliseen keskusteluun, mikäli tunnelma ryhmässä sopii siihen. Tavoitteena oli ensin kertoa kuolemasta ja sen aiheuttamista tunteista. Oli tärkeää selittää nuorelle, että kaikki ne tunteet olivat täysin hyväksyttäviä. Kuolema voisi pelottaa tai se ei herätä mitään tunteita nuorissa vielä.

Ensin keskusteltiin keveämmin siitä, mitä kuolema kenellekin tarkoittaa. Tämän jälkeen keskusteltiin siitä, että onko nuorten lähipiirissä joku kuollut, ja onko nuori osallistunut hautajaisiin. Mitä hautajaisista on jäänyt mieleen? Osalle nuorista keskustelu saattaisi olla vaikeaa. Tästä syystä pyrittiin jättämään nuorille tilaa myös kieltäytyä puhumasta tässä vaiheessa. Omakohtaisista kokemuksista puhuminen oli jätetty täysin avonaiseksi, jotta nuorien mahdollisesti hyvinkin vaikeita asioita ei kaivettaisi liikoja vasten nuoren omaa tahtoa. Näiden kysymysten jälkeen vietiin keskustelua hieman syvemmälle, mutta nuorista turvallisempiin aiheisiin kysymällä, että mitä nuorten mielestä kuoleman jälkeen tapahtuu sekä keiden henkilöiden he muistavat kuolleen Raamatussa?

Raamatunkohtien käsittely käytiin läpi pohtimalla Jeesuksen kuolemaa. Yhdessä pohdittiin sitä, että miltä Jeesuksesta mahtoi tuntua kuolla? Nuoret saivat pyrkiä ajattelemaan tilannetta sellaisen ihmisen näkökulmasta, joka syyttömänä joutui kokemaan kauhean kuoleman. Kuitenkin kohdaten kuoleman pelkäämättä. Tietäen, että taivaassa hänellä olisi paikka. Pohdittiin myös omaa kuolemaa, miltä se tuntuisi tietää milloin ja miten kuolee, olisiko nuori valmis kuolemaan ventovieraan puolesta samalla tavalla kuin Jeesus teki ja niin edelleen. Toiminnallisen tehtävän tarkoitus oli auttaa kenties hyvin vakavaksi mennyttä keskustelua hieman kevenemään pysyen kuitenkin edelleen aiheessa.

8.6 Rakkaus

Rakkaus on kuoleman tapaan vaikea asia nuorille puhua, mutta yleensä täysin eri syistä. Murosikäiselle rakkaudesta puhuminen saattaa tuntua kiusalliselta, sillä monillakaan ei vielä sen

ikäisenä ole kokemusta oikeasta rakastumisesta. Silti monista tuntuu, että sen ikäisellä kuuluisi jo olla kokemusta niin rakastumisesta kuin seksistäkin. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa.

Tästä syystä ajatuksena oli puhua rakkaudesta hieman laajemmin kuin pelkkänä pariskuntien rakastumisena. Avaustekstissä puhuttiin tykkäämisen ja rakkauden erosta, jotta nuorilla heräisi ajatuksia niistä ja erityisesti niiden eroista. Myös tärkeänä nostettiin esille se, ettei rakastamisen kuulu sattua. Rakkauden menettäminen sattuu, mutta ei rakkaus. Asian nostaminen pohdittavaksi herättäisi toivottavasti ajatuksia sellaisissa nuorissa, jotka juuri sillä hetkellä olisivat huonolta tuntuvalle parisuhteessa. Joskus huonossa parisuhteessa olevasta saattaa tuntua siltä, että toinen osoittaa rakkauttaan satuttamalla tai voidaan kuvitella, että toisen välinpitämättömyys olisi täysin normaalia. Toiveena olisi, että nuori heräisi ajattelemaan ja estämään itseensä tai itsensä aiheuttaman kaltoinkohtelun. Tämän jälkeen lähdettiin liikkeelle miettimällä erilaisia rakkaustarinoita sekä millaista erilaista rakkautta on olemassa keskustelun aloittamiseksi.

Alkupohdintojen jälkeen siirryttiin lukemaan, mitä Raamattu sanoo rakkaudesta. Pohdittiin rakkauden alkuperää sekä rakkauden tarkoitusta. Pohdittiin myös Jeesuksen uhrausta ihmiskunnan puolesta sekä nuorten omia rakkauden kohteita. Toiminnallisen tehtävän oli tarkoitus palvella aiheen käsittelyä viemällä rakkauden miettimisen entistä lähemmäs nuoria itseään. Tehtävä oli varmasti riskialtis siten, että monet nuoret varmasti kieltäytyivät kirjoittamasta rakastamiensa ihmisten tai asioiden nimiä ja vielä vähemmän heitä varmasti kiinnosti kirjoittaa terveisiä. Kuitenkin tehtävän tarkoitus oli pääasiassa pysähtyä ensisijaisesti miettimään, mikä on itselle oikeasti tärkeää. Niinpä varsinainen kirjoittaminen ei ollut se tärkein asia.

8.7 Pyhä Henki

Pyhä Henki on aiheena melko haastava monille nuorille. Pyhä Henki oli käsiteltävistä raamatupiiri aiheista ainoa, joka todella voisi olla lähes täysin vieras käsite joillekin nuorille. Jumalasta ja Jeesuksesta kaikki olisivat varmasti kuulleet elämänsä aikana jotain, mutta Pyhä Henki on voinut jäädä käsitteenä täysin ventovieraaksi. Vaikka termi Pyhä Henki sinänsä on kaikille suhteellisen varmasti tuttu esimerkiksi Isä meidän -rukouksesta, sitä ei välttämättä ole koskaan avattu sen kummemmin kaikille nuorille.

Raamattupiiri kerta aloitettiin siis pohtimalla Pyhää Henkeä käsitteenä. Pohdittiin myös, oliko nuorten elämässä tähän mennessä joku kertonut kokemuksistaan Pyhästä Hengestä. Tämän jälkeen siirryttiin Raamatun käsitteeseen Pyhästä Hengestä pohtimalla, mitä tarkoitetaan armolahjalla sekä mitä armolahjat voivat olla. Tämän jälkeen keskusteltiin nuorten omista kokemuksista Pyhästä Hengestä nyt kun käsite oli tehty kaikille nuorille selväksi. Tässä toivottiin, että raamattupiiriryhmästä olisi tullut jo niin turvallisen oloinen ryhmä, että näinkin henkilökohtaisia asioita uskallettaisiin kertoa.

Tästä siirryttiin seuraavaan raamatunkohtaan, missä keskustellaan opetuslapsille annetun Pyhän Hengen voimista sekä opetuslasten ajatuksista tästä. Tämän jälkeen tuli viimeinen keskustelukysymys, eli kysymys siitä, onko nuorilla ollut lapsina jonkinlaista mielikuvaa Pyhästä Hengestä tai onko heillä nyt jonkinlaista mielikuvaa, joka mahdollisesti poikkeaisi yleisesti kuvaillusta valkoisesta kyyhkösestä. Ajatuksena oli, että nuoret saavat kertoa myös omia näkemystään tai lapsuuden hauskoja mielikuviaan muille. Samalla kuitenkin nuorille tulisi sellainen olo, että tällaisista asioista he saavat muodostaa jopa Raamatusta poikkeavan mielikuvan itselleen. Nuori ei olisi yhtään sen huonompi kristitty, jos hän näkisi Pyhän Hengen lampun hengen kaltaisena.

Kysymyksien jälkeen toteutettiin pohtimiseen perustuva tehtävä. Pohdittiin itselle pyhältä tuntuva paikka sekä sitä, miksi paikka tuntuu pyhältä ja miksi juuri se paikka? Tehtävään oli myös lisätty se, että mikäli olisi vaikeaa kertoa juuri pyhältä tuntuva paikka, voisi myös kertoa paikasta, jossa on hyvä rauhoittua. Tavoitteena ei ollut, että nuoret keksivät jonkun hienon perinteisen kristillisen paikan kuten kirkon tai kappelin tai hautausmaan, vaan nuoret saivat täysin omien tuntemuksiensa mukaan nimetä sellaisen paikan. Paikkana voisi olla esimerkiksi joen ranta tai tunturi. Tehtävän tarkoitus oli opettaa nuoria hiljentymään hengellisten asioiden äärellä sekä keskittymään hengellisyyden pohtimiseen (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma, 2017, 25-26). Tehtävän jälkeen oli jälleen pari riviä loppusanoja tehtävän ja raamattupiiri kerran purkuun.

8.8 Erilaisuus

Viimeisen raamattupiiri kerran aiheena oli erilaisuus. Erilaisuus aloitettiin käsittelemällä ensimmäistä asiaa, mitä arvioimme tavatessamme uusia ihmisiä: ulkonäköä. Tämän jälkeen pohdittiin kasvuympäristön vaikutusta erilaisuuteen sekä kulttuuria ja henkilökohtaisia kokemuksia. Kaikki nämä aiheuttavat erilaisuutta ihmisissä. Tässä osassa oli myös kysymys siitä, millä tavalla etelässä asuvat suomalaiset eroavat Lapissa asuvista. Myöhemmin aiheen käsittelyn loppupuolella kysytäänkin sitä, millaisia ennakkoluuloja Lapissa asuvat nuoret ovat joutuneet kohtaamaan Lapissa asuvina nuorina tai suomalaisina nuorina. Tarkoituksena olikin, että ensimmäinen kysymys salaa nostaa esille nuorten omia ennakkoluuloja etelässä asuvista nuorista. Myöhemmin tuleva kysymys laittaisi nuoret pohtimaan heihin itseensä kohdistuvia ennakkoluuloja sekä pohtimaan, miltä väärin ennakkoluulojen kohteeksi joutuminen tuntuu.

Keskustelukysymyksissä käsiteltiin lähinnä nuorten omia kokemuksia erilaisista ihmisistä. Pohdittiin myös sellaista erilaisuutta, mitä nuori ei voi itse hyväksyä. Tällä oli tarkoitus pohtia myös sitä, että vaikka erilaisuutta tulee arvostaa, niin kaikkea erilaisuutta emme voi hyväksyä. Emme esimerkiksi hyväksy ihmisiä, jotka ovat luonteeltaan erittäin väkivaltaisia eivätkä näe käytöksessään mitään vikaa. Nuorten oli tavoitteena pohtia myös sitä, että miksi me emme voi yhteiskuntana hyväksyä esimerkiksi sellaista erilaisuutta, joka satuttaa tahallisesti muita ihmisiä.

Raamatun lukemisen jälkeen pohdittiin valtavirran, eli useampien ihmisten luoman mallin mukana menemistä. Monet meistä esimerkiksi ajattelevat usein ensin olevansa täysin erilaisia kuin muut ihmiset ajattelematta asiaa sen enempää. Mutta kun erikseen mietitään sitä, että missä asioissa menemme valtavirran mukana, huomaamme usein nopeasti, ettemme aina edes huomaa miten valtavirta meitä viekään mukanaan. Tarkoituksena oli myös pohtia, että onko se niin huono asia olla kuin muut joissain asioissa. On yksilön etu esimerkiksi käydä valtavirran mukana koulussa.

Tämän jälkeen luettiin seuraava raamatunkohta ja mietittiin tuomitsemisen seurauksia. Pohdittiin myös naurettavia ennakkoluuloja sekä lopulta myös ennakkoluuloja, joihin nuoret ovat itse törmänneet itseään kohtaan. Pohdittiin myös, ovatko nämä ennakkoluulot pitäneet paikkansa heidän kohdallaan. Tarkoituksena oli kääntää aikaisemmat pohdintakysymykset nyt koskemaan nuoria itseään, jotta heräisi ajatuksia siitä, miltä ennakkoluulojen kohteeksi joutuminen

voikaan tuntua. Tavoitteena oli saada nuoret peilaamaan omaa kokemustaan siihen, että miltä muista ihmisistä tuntuu joutua ennakkoluulojen kohteeksi (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma, 2017, 40). Ennakkoluulojen kohteeksi joutuminen tuntuu varmasti erityisen ikävältä silloin, kun ennakkoluulot ovat negatiivisia eivätkä kosketa itseä yhtään.

Tehtävänä oli vastakkainasettelu, jonka oli tarkoituksena toimia nuorten omasta halusta joko vakavana väittelynä tai täysin humoristisena kinasteluna. Aiheiksi oli valittuna lähinnä Lappiin sopivia aiheita, jotka ovat myös toivottavasti tarpeeksi helppoja kenelle tahansa alkaa väittelemään. Vastakkainasettelulla pyritään ajattelemaan asioita toisten ihmisten näkökulmasta, sillä tällä voidaan vahvistaa myös nuoren oman identiteetin kehitystä (Suuri ihme, rippikoulusuunnitelma 2017, 40). Kinastelun loppuun oli laitettu loppusanat jälleen rauhoittamaan mahdollisesti kiihtynyttä väittelyä ja purkamaan vastakkainasettelun luomat roolit. Tehtävän yhtenä tarkoituksena oli saada nuoret todella aktiivisesti osallistumaan toiminnalliseen osuuteen sekä harjoitella sitä, että hänen eroavatkin mielipiteensä tulevat kuulluiksi (Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017, 15).

9 ISOISTEN PALAUTE SEKÄ TOIVOTUT MUUTOKSET

Haastatteluiden pohjalta tehty raamattupiirimateriaali saatiin kesäkuun alussa vuonna 2017 testiin Sodankylän seurakunnan rippileireille. Leirien työntekijät ohjeistettiin materiaalin vetämisestä ja sen sisällöstä, jotta he voisivat ohjeistaa sen raamattupiirejä pitävälle isoisille. Itse emme pystyneet olemaan paikan päällä ohjeistamassa ja valvomassa materiaalien vetämistä koulukiireiden vuoksi. Isoiset ohjeistettiin kirjoittamaan palautteet siitä, miten materiaali heidän mielestään toimi nuorille. Lisäksi isoiset ohjeistettiin antamaan palautetta siitä, ymmärsivätkö he itse kaikki kohdat ja pääasiat, joita olimme hakeneet raamatunkohdilla, pohdintatehtävillä, ja toiminnallisilla osuuksilla. Työntekijät ja leiriavustajat taas avustivat isoisia vaikeimmissa kohdissa, joissa heille tuli tulkinta- ja soveltamisvaikeuksia.

9.1 Palautteet

Saamastamme palautteesta huomasimme ensimmäisenä, että tekemämme materiaali oli jakanut mielipiteitä isoisten keskuudessa. Toisilla ryhmillä esimerkiksi kuolema -raamattupiiri kerta oli toiminut erittäin loistavasti, kun taas parissa ryhmässä sama raamattupiiri kerta ei ollut toiminut aivan niin loistavasti. Syyksi nousi muun muassa se, etteivät rippikoululaiset yksinkertaisesti osallistuneet keskusteluun toivotulla aktiivisuudella.

Joissain ryhmissä erityisesti mielipidekysymykset koettiin vaikeina. Se on täysin ymmärrettävää, sillä mielipiteiden ääneen sanominen koetaan usein ryhmässä hyvin haasteellisena. Varsinkin kun aiheet ovat haastavia, kuten kuolema tai omat mielipiteet Jumalasta, jolloin mielipiteet todella ovat vain mielipiteitä, eikä kenelläkään ole pääsyä käyttämään kirjoista opittua tietoa. Tähän emme luultavasti voi suuremmin vaikuttaa, koska kyse oli ryhmäkohtaisista mielipiteistä ja suurimmassa osassa esimerkiksi kuolema oli aiheena toiminut oikein hyvin.

Raamattupiirien kestosta tuli vaihtelevasti palautetta. Pääosin aikaa oli ollut juuri sopivasti niin, ettei aikaa ollut jäänyt liikaa jäljelle ja kaikki ehdittiin kuitenkin käymään läpi. Liian vähän materiaalia oli palautteiden perusteella raamattupiireissä: minä ja elämänarvot, kuka Jumala on, Jeesus ihmisen poikana sekä osittain Pyhässä Hengessä. Minä ja elämänarvot koettiin ylei-

sesti erittäin huonoksi raamattupiiri kerraksi ja toivottiin jopa sen yhdistämistä erilaisuus -raamattupiirin kanssa. Kuka Jumala on sekä Pyhä Henki saivat ainoastaan toivomusta siitä, että lisää keskustelukysymyksiä olisi mukava saada. Ainoa kerta, jolloin aika tuntui joillain ryhmillä loppuvan jopa kesken, oli kuolema.

Raamattupiirimateriaalin palautteessa ei kovin montaa liian vaikeaa kysymystä nostettu esiin. Ensimmäisessä raamattupiiri kerrassa minä ja elämänarvot, oli jo ensimmäinen johdatteleva kysymys koettu liian vaikeaksi, sekä tehtävään oli valittu raamatunkohta, joka oli erittäin vaikeasti tulkittava. Myös aiheessa erilaisuus yksi aloituskysymyksistä oli ollut hieman epäselvä joidenkin palautteiden mukaan. Pohdintana oli miettiä yhden eri uskonnon, kansalaisuuden tai vakaumuksen edustaja ja miettiä kysymys tällaiselle ihmiselle. Kieltämättä kysymys oli hieman vaikeasti muotoiltu ja ehkä hieman liian laaja nuorille.

Toiminnallisista osuuksista saimme palautetta, että piirtäminen ei ole ollut nuorten mieleen. Piirtämisen määrän moittimista sen sijaan ihmettelimme, sillä varsinaisia piirtämistehtäviä ei alun perin ollut kuin yksi. Muutamissa tehtävissä piirtäminen oli yhtenä toteuttamisen mahdollisuutena, mutta muitakin ehdotuksia olimme esittäneet. Osassa tehtävissä toiminnallinen osuus oli keskustelua tai pohdiskelua, eli niissä ei piirtämistä ainakaan kuuluisi olla. Yksittäistä kiitosta sai aiheen kuoleman tehtävä. Sen koettiin toteuttaneen tarkoituksensa, eli kevensi mukavasti tunnelmaa lopussa. Rakkaus, Pyhä Henki sekä erilaisuus eivät suoraan saaneet tehtävistään palautetta, mutta kaikkien loppusanoista olivat isoiset sanoneet, että tehtävä täytyy olla lopussa. Loppusanojen kuuluvuutta tehtävään ei ilmeisesti oltu täysin ymmärretty.

Saimme myös jonkin verran hieman kyseenalaista palautetta. Esimerkiksi palautteissa oli runsaasti epäolennaisia kommentteja ja toteamuksia materiaalin sisällöstä ja isoisten omista mielipiteistä uskonasioissa, joihin emme voi sisällössä vaikuttaa. Esimerkkinä se, että eräs isoinen oli ilmaissut omia henkilökohtaisia näkemyksiään siitä, millaiseksi mieltää Pyhän Hengen. Vaikka isoisten mielipiteet ja näkökulmat voivat herättää hyviä pointteja ja pohdintakohtia, monet niistä olivat nyt suorassa ristiriidassa Raamatun opetuksien mukaan. Yksilöinä isoinen ja rippikoululainen voivat uskoa juuri omalla tavallaan ja jakaa omia näkemyksiään raamattupiirissä vapaasti, mutta materiaalissa voimme käyttää ainoastaan Raamatun opetuksia. Oli siis selvää, ettemme voineet huomioida näitä muutamia kommentteja. Muuten voimme edelleen hyödyntää palautteita.

Eräässä palautteessa oli isoinen myös kommentoinut, että kysymys ”Pyhä Henki kuvataan monesti valkoiseksi kyyhkyseksi. Minkä näköiseksi sinä kuvittelisit Pyhän Hengen tai oliko sinulla esimerkiksi lapsena jonkinlaista mielikuvaa siitä, minkä näköinen Pyhä Henki on?” ei ole hyvä siksi, että kaikki nuoret eivät ole kasvaneet hengellisessä perheessä. Palattuamme kysymykseen myöhemmin ja tarkasteltuamme sitä hieman tarkemmin totesimme, että kysymys on kyllä antanut tilaa vastata myös nuoren sen hetkisellä näkemyksellä, kuin myös ihan vain todeta, että ”ei, ei ole ollut tai ei ole mitään erilaista näkemystä Pyhästä Hengestä”.

Huomasimme myös palautteista sellaisen seikan, että kaikki eivät ole ymmärtäneet palautteen antamisessa tehtävänantoa. Palautteissa oli esimerkiksi kommentoitu, ettei raamattupiirimateriaali toimisi muualla kuin Lapissa. Tähän voimme vain todeta, että sen ei ole tarkoituskaan toimia muualla. Kuitenkin tällaista toteamusta voisi pitää todisteena siitä, että onnistuimme ainakin tekemään materiaalin, jonka Lapissa asuvat nuoret tunnistaisivat omakseen. Jopa tietämättään, että juuri heille se on tehty. Muuten palautteet Lappi -teemasta olivat positiivisia.

Rakenteellisesti materiaalissa oli vielä parannettavaa. Yhdennäköisempää ilmettä kaivattiin muutamissa palautteissa. Erot kahden eri tekijän välillä olivat ihan huomattavat, joten palaute siitä oli oikein ymmärrettävää. Kieliopin virheellisyydestä mainittiin monessa palautteessa. Tämä palaute oli erittäin oikeutettua, nimittäin vasta uudelleen läpi käydessä huomasimme, miten paljon kirjoitusvirheitä oikeasti olikaan. Myös joitain tehtäviä tulisi hieman selventää ja avata isoisille helpommin ymmärrettäviksi ja toteutettaviksi.

Raamattupiirimateriaalien kokonaisuudet saivat myös palautetta. Yleisesti koettiin, että oli niitä erittäin hyviä raamattupiiri kertoja, sitten oli paljon sellaisia, jotka vaativat vielä hiomista. Ainoastaan yhdestä raamattupiiri kerrasta saimme kokonaisuutena negatiivista palautetta. Ensimmäinen raamattupiiri kerta minä ja elämänarvot sai puoleensa niin runsaasti negatiivista palautetta, ettei materiaali yksinkertaisesti mitenkään toimisi nykyisessä muodossaan ilman erittäin suuria muutoksia. Saimme puolestaan paljon positiivista palautetta kerroista: Kuka Jumala on, erilaisuus, kuolema sekä rakkaus. Nämä raamattupiiri kerrat koettiin erittäin toimiviksi jo sellaisinaan tai negatiiviset palautteet olivat erittäin minimaalisia.

9.2 Toimenpiteet

Palautteiden pohjalta teimme materiaaliin paljon muutoksia. Suurin muutos oli, että poistimme minä ja elämänarvot -kerran kokonaan ja muokkasimme erilaisuus -materiaalia niin, että sen otsikoksi muodostui lopulta minä ja muut. Tähän ratkaisuun päädyttiin siksi, että minä ja elämänarvot sai osakseen niin runsaasti negatiivista palautetta, ettei materiaalissa ollut mitään muuta säilyttämisen arvoista kuin tehtävät. Toinen tehtävistä ei kuitenkaan sopinut mihinkään muuhun raamattupiiri kertaan, joten se poistettiin kokonaan. Toisesta tehtävästä sen sijaan tehtiin koko leiriviikon ajan raamattupiireissä mukana oleva tehtävä.

Sellaiset kysymykset, jotka koettiin rippileirillä aivan liian vaikeiksi, muotoilimme parempaan muotoon. Kysymykset muotoiltiin huomattavasti yksinkertaisemmiksi sekä tarkistimme, että Raamatusta esitetyt kysymykset olivat riittävän helppoja nuorille sekä isoisille. Raamatusta löytyvät vastaukset pyrittiin tarkistamaan sellaisiksi, että niihin löytyisivät vastaukset suhteellisen suoraan Raamatun tekstistä. Muutamia pohdiskelukysymyksiä poistimme kokonaan, sillä jotkut niistä oli koettu liian hankaliksi nuorille ymmärtää. Lisäksi niiden muotoilu tarpeeksi yksinkertaiseksi osoittautui erittäin haastavaksi.

Alun perin meidän oli tarkoituksena huomioida isoisten huomautus liiasta piirtämisestä, vaikka huomautus ihmetyttikin kovasti. Alkuperäisessä materiaalissa ei nimittäin ollut kuin yksi toiminnallinen osuus, joka vaati piirtämistä. Kahdessa muussa materiaalissa piirtäminen oli yhtenä toteuttamisen vaihtoehtona. Emme siis itse kokeneet, että piirtämistä olisi ollut liikaa. Tähän saimme kuitenkin selityksen jälkikäteen eräältä leirillä töissä olleelta henkilöltä. Kävi ilmi, että isoiset olivatkin sivuuttaneet jotkin materiaalissa olleet tehtävät ja toteuttaneet itse keksimiään tehtäviä. Tällaisesta toiminnasta ei palautemateriaalissa ollut mitään mainintaa. Joten jätämme piirtämistehtävät entisille paikoilleen. Helpotamme kuitenkin joitain tehtäviä sellaisiksi, että isoiset kokevat ne mahdollisesti mieluisammiksi toteuttaa.

Ison muutoksen toiminnallisessa osuudessa koki Jeesus Jumalan poikana -materiaali. Alun perin toiminnallinen osuus toteutettaisiin padlet -virtuaalipohjalle. Mahdollisesti erittäin huonon internetyhteyden takia päätimme kuitenkin poistaa padletin käyttämisen kokonaan. Epäilimme myös, ettei isoisilla välttämättä olisi etukäteen aikaa padlet -pohjan tekemiseen, joten näimme

parhaaksi, että yksinkertaistamme tehtävää ottamalla padletin pois. Pienempiä muutoksia toiminnallisissa osuuksissaan kokivat kerrat rakkaus, Pyhä Henki sekä erilaisuus, joista poistettiin loppusanat. Erilaisuudessa kuitenkin säilytettiin isoisille kehoitus purkaa väittely -roolit keskustelulla toiminnan loppuksi.

10 MUUTOKSET JA LOPULLINEN MATERIAALI

Alkuperäinen materiaali osoittautui pääasiallisesti toimivaksi kokonaisuudeksi. Pienet muutokset, kuten tehtävien ja kysymyksien tarkennukset, olivat suurimmaksi osaksi muokkauksen kohteena. Suurimman rakenteellisen muutoksen teimme siinä, että yhdistimme minä ja elämän arvot sekä erilaisuuden, ja lopulta raamattupiiri kerta sai nimekseen minä ja muut. Lisäsimme myös joihinkin kertoihin raamatunkohtia ja kysymyksiä, joita leireillä testanneet isoiset, leiriavustajat ja ohjaajat olivat ehdottaneet ja nostaneet esiin. Lisäksi poistimme kokeiluversiossa olleen isoisille tarkoitettun sivun omille muistiinpanoille, joka oli tarkoitettu palautteen ja muiden huomioiden kirjaamiseen raamattupiirin aikana.

Lisäksi päätimme tehdä materiaaliin eräänlaisen johdannon, johon kirjoitimme lyhyen tervehdyksen isoisille. Johdannossa kannustamme isoisia tekemään muutoksia materiaaliin, mikäli heillä itsellään on hyviä muokausehdotuksia, esimerkiksi saamelaisuuden lisäämiseen. Kehotamme heitä myös käyttämään omaa luovuuttaan materiaalin käytössä. Materiaali antaa hyvän peruspohjan raamattupiirin pitoon, mutta materiaalia ei tarvitse noudattaa orjallisesti, vaan oma luovuus on suotavaa ja materiaalia saa aina kehittää. Johdannossa on isoisille myös muutama valmis tehtävä. Tehtäviä isoiset voivat hyödyntää sellaisessa tapauksessa, jossa nuoret eivät osallistu raamattupiirissä keskusteluun ja raamattupiiriin ei siis saada kulumään kaikkea siihen varattua aikaa.

Haluttu Lappi-teema jäi itse materiaalin sisällössä vähäisemmäksi, mitä olimme ajatelleet alun perin. Onnistuimme kuitenkin siinä, että materiaali on helpommin avautuva pohjoisen asukkaalle ja eritoten nuorille. Nostamme Lappi -teemaa tietenkin esille aina, kun siihen on mahdollisuus ilman, että se alkaa tuntua kiusalliselta tai pakotetulta. Päädyimme tähän ratkaisuun tietoisesti sen perusteella, että nostamme materiaaleissa esiin enemmän niitä asioita, mitä nuorisotyönohjaajat kokivat olevan lähellä Lappia ja lappilaisuutta muun muassa luonto ja yhteisöllisyys. Nyt kun Lapilla on hyvä päivitetty pohjamateriaali, siihen on helpompi esimerkiksi isoisten tehdä omaa materiaalia rinnalle. Lappi -teeman sekä saamelaisuuden lisääminen voisi myös olla jollekin seuraava opinnäytetyön aihe.

Lopullisessa raamattupiirimateriaalissa korostamme sitä, että koko materiaali on tehty Lapin nuoria ajatellen. Materiaalia yksinkertaistettiin ja tehtiin isoisillekin helpommaksi ohjeistaa sekä toteuttaa. Liian vaikeat kysymykset poistettiin kokonaan tai helpotettiin, yleiskatsaus tehtiin yhdenmukaisemmaksi sekä liian vaikeaksi osoittautunut minä ja muut -raamattupiiri kerta poistettiin kokonaan ja se yhdistettiin erilaisuuteen. Lopputulokseksi saatiin hyvä raamattupiiri kerta, jossa keskitytään nuoreen sekä nuoren ympärillä oleviin ihmisiin. Erilaisuutta käsitellään paljon, sillä ihmiset olemme kaikki erilaisia keskenämme.

Lopullisen raamattupiirimateriaalin tärkein tavoite on saada nuoret keskustelemaan sekä pohtimaan käsiteltäviä aiheita. Toiminnalliset tehtävät eivät keskity niinkään minkään konkreettisen asian, kuten piirroksen tai näytelmän tekemiseen. Pääpaino on sen sijaan siinä, että nuorille on vaihtelevaa tekemistä tarjolla. Erilaisen tekemisen kautta jokaiselle nuorelle löytyy oma mieluinen toiminnallinen osuus eikä kaikki ole aina vain piirtämistä tai pelkkää keskustelua. Lopullisessa materiaalissa monipuolisuutta on mielestämme oikein riittävästi, sillä kahta täysin samanlaista tehtävää ei olekaan. Myöskään ei ole mitään sellaista tehtävää, missä nuorten täytyisi esiintyä koko leirin edessä. Näin pyrimme välttämään nuorten nolaamista muiden edessä. Tietenkin leiri ja ryhmäkohtaisesti isoisilla ja leirin vetäjillä on mahdollisuus vaikuttaa toiminnallisiin osuuksiin.

Lopullisessa materiaalissa on huomioitu paremmin myös raamattupiirien kestot. Materiaalia tulisi riittää noin 45 minuutiksi keskimäärin jokaiselle raamattupiiri kerralle. Koska jokaisella seurakunnalla on eri mittaiset raamattupiirihetket, materiaaliin on suunniteltu valmiiksi jo muutamia muunneltavia osia. Jokaista toiminnallista osuutta voi helposti muuttaa ajallisesti pidemmäksi tai lyhyemmäksi sen mukaan, miten aikaa on jäljellä. Myös ylimääräiset toiminnalliset tehtävät on mahdollista jättää kokonaan pois, mikäli aika ei riitä. Tai niitä voi lisätä ja niiden tekemiseen voi isoisien johdolla käyttää runsaastikin aikaa. Tärkeintä on, että isoisilla on mahdollisuus vaikuttaa raamattupiirimateriaalin riittävyteen helposti tilanteen mukaan.

11 POHDINTA

Raamattupiirimateriaalin kasaaminen ja tutkimustulosten hankkiminen osoittautuivat suhteellisen haastaviksi tehtäviksi. Työntekijähaastatteluissa ensimmäisenä kiinnitimme huomiota siihen, että jo tilaajaseurakuntien välisellä alueella oli todella paljon eroja nuorten keskuudessa. Tämä oli tietysti jo tiedossa, mutta erojen laajuus tuli pienenä yllätyksenä. Luonnon läheisyys ja yhteisöllisyys nousivat yhteiseksi asiaksi, minkä nuorisotyönohjaajat mainitsivat tärkeiksi asioiksi paikallisten nuorten keskuudessa. Vaikka harrastus totumuksissa oli eroja, luonto ja yhteisöllisyys olivat keskeisissä osissa niissä. Tämän tuloksen pohjalta päädyimme keskittämään raamattupiirimateriaalin toiminnallisen osuuden muunnettavaksi sellaiseksi, että sen voisi toteuttaa yhtenä ryhmänä ja mahdollisuuksien mukaan ulkona.

Tutkimusongelmien ratkaisu oli seuraava asiamme. Jokainen rovastikunnan seurakunnista on kaksikielinen. Saamelaiset olivat siis suuressa roolissa seurakunnan toiminnassa ja se kävi myös ilmi monista haastattelutuloksista ja omista kokemuksistamme. Tarkoituksena oli siis huomioida myös saamelaisuus raamattupiirimateriaalissa. Kartoitusta tehdessä huomasimme kuitenkin, että kyseessä oli niin laaja käsite, että siitä olisi saanut aikaiseksi jo oman opinnäytetyönsä. Päätimme siis rajata saamelaisuuden pois työstä, koska aikamme ei riittäisi näin laajan tutkimustyön tekemisen ja päätimme tehdä materiaalista pääosin Pohjois-Suomeen soveltuvan.

Lappi-aiheen esille saaminen materiaalissa osoittautui myös haastavaksi. Tämä enimmäkseen sen vuoksi, että erot leirikeskusten toteutusmahdollisuuksista olivat jo tilaajaseurakuntien sisällä niin suuret. Esimerkkinä se, että Sodankylän korkeudella tunturiretki oli suunniteltava hyvissä ajoin, koska sinne lähteminen on aina oma projektinsa. Tämä siksi, että Sodankylän alueella tuntureita ei ole vielä niin tiheässä. Sattasvaaralle lähteminen taas veisi reilusti enemmän aikaa kuin yksi raamattupiiri kerta kestää. Kun taas Utsjoella koko kylä on rakennettu kahden tunturin väliin ja tunturissa ”käväisy” ei olisi nuorille temppeu eikä mikään.

Tämä oli vain yksi eroista, minkä paikalliset mielsivät keskeisenä osana lappilaisuutta. Ongelma oli siis jossain määrin hankala, koska se vaikutti raamattupiirimateriaalin sisältöön ja molemmat näistäkin seurakunnista oli tilaajana työssä. Loppujen lopuksi päädyimme sellaiseen ratkaisuun, että käytämme Lappi -teemaa niin paljon kuin voimme. Kaikki muut osat,

mitkä eivät istu jokaiseen tilaajaseurakunnan puitteisiin, muunnamme kaikille sopiviksi kohdiksi. Ne suunnitellaan niin, että materiaalin lukija saa muodostaa itse käsityksensä siitä, millaisessa ympäristössä kaikki tapahtuu. Tämä ratkaisu karsi suuresti haluamaamme Lappi-temaa pois, mutta se oli välttämätön, jotta materiaalista saataisiin sopiva jokaiselle tilaajaseurakunnalle. Luonto- ja Lappi-aiheet painottuisivat myös enemmän toiminnallisiin osuuksiin, ja nimenomaan toimintaympäristöön enemmän kuin materiaalin sisältöön, jotta Raamatullinen sisältö ei kärsisi.

Raamattupiirin suunnitteluvaiheessa molemmat meistä olimme harjoittelussa ja materiaalin suunnittelu jaettiin puoliksi. Molemmat suunnittelivat neljä raamattupiiriä kertaa, joissa olisi valmiita raamatunkohtia ja apukysymyksiä, joita raamattupiiriä vetävä isoinen voi käyttää hyväksi ja omien ajatustensa tukena. Tämän jälkeen raamattupiiri kertojen ulkoasu yhdenmukaistettaisiin ja ne toimitettaisiin testattavaksi Sodankylän seurakunnalle. Itsellämme ei ollut mahdollisuutta olla osallisena varsinaisessa testauksessa. Testaamisesta vastaavien rippileirien työntekijät ohjeistettiin materiaalin käytöstä ja kehoitettiin tekemään siihen muistiinpanoja ja parannusehdotuksia. Testauksen jälkeen kaikkien materiaali lähetettiin postitse meille analysoitavaksi ja korjattavaksi. Valmiin materiaalin testaukseen ei kuitenkaan ollut enää aikaa, sillä seuraava testimahdollisuus olisi joulukuussa 2017 ja koko työn piti olla jo silloin valmis.

Testauksen jälkeen palautteet saapuivat nopealla aikataululla ja pääsimme käymään niitä läpi. Läpikäymisessä ensimmäinen asia, mihin kiinnitimme huomiota, oli se, että monet isoiset olivat kiinnittäneet huomiota materiaalin Raamatulliseen sisältöön ja kommentoineet omia mielipiteitään siihen. Näihin emme luonnollisesti voineet kiinnittää huomiota, koska raamattupiirimateriaalin Raamatullinen sisältö oli rakennettu Suomen evankelisluterilaisen kirkon opetusten mukaan ja osa huomautuksista oli isosten omia mielipiteitä ja Raamatun tulkintoja. Paneudimme enemmän siis käytännön tason ongelmiin, kuten kielioppiin ja toiminnallisten osuuk-sien toimivuuteen ja selkeyteen, sekä koko raamattupiirimateriaalin kielioppiin.

Kun tarvittavat muutokset ja korjaukset oli saatu tehtyä raamattupiirimateriaaliin, saimme kuulla leirillä mukana olleelta kesätyöntekijältä, että ainakin toisella testileirillä isoiset olivat muuttaneet raamattupiirimateriaalin toiminnallisia osuuksia. Välillä enemmän ja välillä vähemmän. Tämän kuuleminen tuotti päänvaivaan ja hankaluuksi, koska palautteissa ei ollut minkäänlaisia merkintöjä siitä, että näin oltaisiin tehty. Lisäksi raamattupiirimateriaali alkoi olla valmis, eikä tarkentaviin haastatteluihin siitä, mitä muutoksia oli tehty, ollut enää aikaa. Puhumattakaan

siitä, että olisi ollut aikaa enää tehdä korjauksia. Päätimme siis olla huomioimatta tätä lopullisessa raamattupiirimateriaalissa, ja keskittyä työstämään ne kuntoon sen palautteen pohjalta mitä olimme saaneet.

Loppujen lopuksi olemme tyytyväisiä raamattupiirimateriaaliin. Tutkimustuloksien, palautteiden ja omien kokemusten pohjalta saimme rakennettua toimivan materiaalin, joka palvelee mielestämme nyt paremmin pohjoisten seurakuntien tarpeita ja pienillä muutoksilla sen voi istuttaa melkein mihin tahansa Suomen seurakuntaan. Materiaalin Lappi-teema jäi siis vähäisemmäksi, mitä olimme alun perin suunnitelleet, koska kulttuuri ja käytäntöerot tilaajaseurakuntien välillä olivat jo niin laajat, että materiaalin oli järkevämpi rakentaa enemmän paikkakuntaan muotoutuvaksi. Välillä meistä riippumattomat ongelmat haittasivat myös opinnäytetyöntekoa, kuten työntekijävaihdokset Inarissa ja Sodankylässä, sekä Utsjoen seurakunnan muuttuminen Inarin kappeliseurakunnaksi. Ilmassa oli välillä jopa tiettyä epävarmuutta työn toteutumisen suhteen, mutta nämä kaikki ongelmat ja muuttajat huomioiden olemme tyytyväisiä materiaaliin, jonka saimme aikaan.

LÄHTEET

Aebli H. 1991. Opetuksen perusmuodot. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Ahvenainen O, Ikonen O & Koro J. 2001. Johdatus erityiskasvatuksen käytäntöön. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Cantell M 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Helsinki: L-Kirjat/Lastenkeskus

Engblom, P. 2017. Nuoruusiän kehitys ja sen tukeminen. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. PDF-tiedosto. Saatavissa:

http://www.yths.fi/filebank/665-Engblom_P_Nuoruunian_kehitys.pdf

Luettu: 10.11.2017.

Ikonen O & Virtanen P. 2007. Hyvä oppimisympäristö. Teoksessa: Ikonen O & Virtanen P. (toim.) Erilainen oppija – yhteiseen kouluun. Jyväskylä PS-kustannus, 241-256

Isoja ihmeitä. Isostoiminnan linjaus. 2016. Kuopio: Grano.

Jylhä I. 2007. Ohjaus- ja opetustaidot: oppilaiden erot huomioiva pedagogiikka ja didaktiikka. Teoksessa: Ikonen O & Virtanen P. (toim.) Erilainen oppija – yhteiseen kouluun. Jyväskylä PS-kustannus, 197-218

Kiilakoski T, Kinnunen V & Djupsund R. 2015 Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Oulun ja Kokkolan yksiköt, Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106142/978-952-456-203-4.pdf?sequence=1> Luettu:11.10.2017

McGrath, A. 2011. Kristillisen uskon perusteet. 2painos. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa.

Paananen, T. & Tuominen, H. 2005. Nuorisotyön käsikirja. Pieksämäki: RT-Print Oy.

Lehtiö P. 2003. Hengellinen ohjaus. Teoksessa: S Häyrynen, H Kotila & O Vatanen (toim.) Spirituaaliteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja OY, 289-301.

Pruuki L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat.

Puolimatka T. 2010. Aktiivinen oppija oppii. Teoksessa: T Paananen & H Tuominen (toim.) Nuorisotyönkäsikirja. Helsinki: Kirjapaja OY, 175-188.

Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma2017. 2017.Rippikoulutyöryhmä. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/\\$FILE/SuuriIhme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/$FILE/SuuriIhme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf) Luettu: 11.10.2017

IKIROUDASTA

IANKAIKKISUUTEEN

Toiminnallinen raamattupiirimateriaali Utsjoen, Inarin
sekä Sodankylän seurakunnille

KUVAT:

Kansikuva © Minja Suni

Muut kuvat © Tuomas Nivalainen

Tekijät: Tuomas Nivalainen ja
Milla Aho

Isoiselle ohjeita sekä lisämateriaalia

Tämän raamattupiirimateriaalin on tarkoitus toimia isoiselle hyvänä pohjana raamattupiirin vetämisessä. Materiaalia on lupa muokata ja muovata ryhmälle ja isoiselle sopivaksi. Materiaalia kannattaa päivittää aina sitä mukaan, kun hyviä ehdotuksia muutoksille tulee.

Lisämateriaali: Jos raamattupiirissä jää keskusteluiden sekä toiminnallisen osuuden jälkeen aikaa, tehkää näitä tehtäviä lisäksi.

TEHTÄVÄ: Tehkää ryhmästäenne leikekirja esimerkiksi A3-kartongille. Voitte käyttää vanhoja lehtiä ja leikata niistä otsikoita, joilla voisitte ikään kuin uutisoida ryhmästäenne muille ryhmille. **VINKKI:** leikekirjaa voi koota koko leirin ajan aina raamattupiirin lopussa. Voitte esimerkiksi kertoa leikekirjalla edellisen tai kuluvan päivän tunnelmista ja tapahtumista.

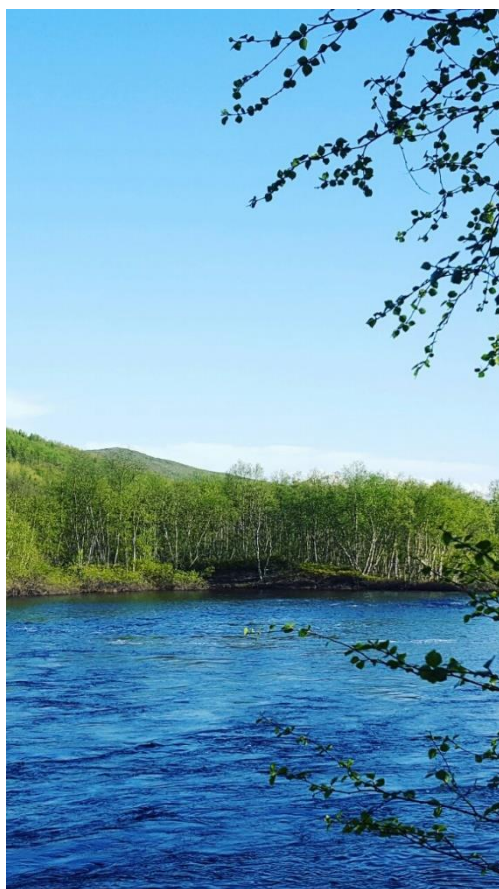
TEHTÄVÄ: Ryhmän jokainen jäsen piirtää silmät kiinni piirroksen päivän raamatunkohdasta. Taiteilijan vapaudet enemmän kuin sallittua!

TEHTÄVÄ: Ryhmä istuu jonossa. Isoinen kirjoittaa taaimpana istuvan nuoren selkään keksimänsä tekstin. Sitten nuori kirjoittaa saman tekstin edellä istuvan selkään. Näin jatketaan, kunnes viesti on kirjoitettu ensimmäisenä istuvan selkään. Hän sanoo ääneen sen, mitä hänen selkäänsä on kirjoitettu. Tämän jälkeen ääneen lauseen sanova siirtyy keksimään seuraavan lauseen ja isoinen siirtyy istumaan jonon viimeiseksi. Tekstien täytyy liittyä päivän aiheeseen.

Sisällysluettelo

Kuka Jumala on?	1
Jeesus ihmisen poikana	3
Jeesus Jumalan poikana	5
Kuolema.....	7
Rakkaus	9
Pyhä Henki.....	11
Minä ja muut.....	13

Kuka Jumala on?

Mitä tiedätte Jumalasta?

Millainen Jumala sinusta on? Miltä hän näyttää?

1. **Moos. 1**

Mitä raamatunkohdassa tapahtui?

Mitä Jumala sanoi, kun hän loi ihmisen?

”Tehkäämme ihminen, tehkäämme hänet kuvaksemme.”

Millainen on Jumalan kuva?

Miten ihminen voi olla Jumalan kuva, kun kaikki ihmiset näyttävät erilaisilta?

Mooseksen kirja kertoo kuinka Jumala luo ihmisen omaksi kuvakseen. Jumala on antanut jokaiselle ihmiselle oman identiteetin ja ulkonäön. Jumala ei siis halua, että jokainen ihminen on samanlainen. Jumala rakastaa jokaista ihmistä juuri sellaisena kuin hän on, vahvuksiin ja puutteineen. Ihminen ei ole siis Jumalan kuva vain ulkoisesti. Ihmisen luonne on suora heijastus Jumalasta. Tunteet kuten ilo, suru, viha ja rakkaus, ovat inhimillisiä tunteita ja reaktioita. Ne kuuluvat Jumalan kuvaan, joka meihin on luotu. Emme saa kuitenkaan sekoittaa sitä, mikä on Jumalasta ja mikä ihmisestä. Tuntemukset, kuten kateus, ahneus ja turhamaisuus, eivät ole lähtöisin Jumalasta. Ne ovat synnin seurausta.

Mitä synti sinun mielestäsi on?

1. **Moos. 3:1-19**

Tämä on tarina syntiinlankeemuksesta. Synti on Jumalan tahdon rikkomista. Aluksi ihmisellä ei ollut kuin yksi kielletty asia. Vain yksi käsky mitä piti noudattaa, eikä ihminen pystynyt siihen. Tämä Jumalan ainoan käskyn rikkomisen on saanut nimen ”perisynti,” koska se on sanansa mukaisesti periytynyt Aatamilta ja Eevalta nykypäivän ihmisille asti.

Mitä jos Aatami ja Eeva eivät olisikaan langenneet syntiin? Miten tämä vaikuttaisi ihmisiin nykyään?

Mitä jos yksi ihminen alkaisikin yhtäkkiä elää täysin synnittömästi? Miltä hän vaikuttaisi muista ihmisistä nykypäivänä? Miten itse suhtautuisit häneen?

Mitä jos koko maailman ihmiset alkaisivat elämään synnittömästi?

TEHTÄVÄ:

Jakakaa roolit: Aatami, Eeva, käärme ja Jumala. Jos kaikille ei riitä roolia, kaksi ihmistä voivat ”esittää” samaa henkilöä. Isoinen lukee raamatunkohtaa ja ohjaa keskustelua. Keskustelkaa syntiinlankeemuskertomus siten, että ”roolin” esittäjät kertovat hahmonsa tuntemuksia ja ajatuksia tarinan edetessä. Mitä käärme ajatteli houkutellessaan Eevaa syömään omenaa? Miltä Jumalasta tuntui, kun Aatami ja Eeva lankesivat syntiin? Keskustelkaa myös, mitä itse olisitte tehneet. Miten sinä olisit käärmeenä houkutelletut Aatamia ja Eevaa? Miten olisit Jumalana reagoinut? Päädyttekö samaan lopputulokseen kuin Raamatun kertomuksessa?

Jeesus ihmisen poikana

Mitä tiedätte Jeesuksesta?

Millainen Jeesus oli luonteeltaan?

Joh.1:1-5,14

Mitä tai ketä Sanalla tarkoitetaan? (Jeesusta)

Mitä sinun mielestäsi pimeydellä tarkoitetaan? (Syntiä/Kuolemaa)

Mitä mielestänne tarkoitetaan sanoilla ”pimeys ei ole saanut siitä valtaa”? (Jeesus oli synnitön, joten kuoleamalla ei ollut valtaa häneen)

Mitä mielestänne tarkoittaa ”sana tuli lihaksi”? (Jeesus syntyi maailmaan)

Fil. 2:5-11

Mitä se tarkoittaa, että Jeesus otti orjan muodon?

Miltä sinusta kuulostaa, että tässä raamatunkohdassa käytetään termiä orjan muodon, eikä esimerkiksi ihmisen muoto?

Jeesus on Jumalan ainoa poika, joka syntyi ihmiseksi. Hän oli siis kaltaisemme. Hänellä oli samat tarpeet, kuin meilläkin. Hänen oli syötävä, juotava ja nukuttava. Jeesus oli kuitenkin ennen kaikkea opettaja. Hän kertoi ihmisille Jumalan valtakunnasta ja selvensi Jumalan tahtoa ihmiselle. Hän puhui paljon vertauksin, jotta ihmiset ymmärtäisivät, että miten Jumalan tahdon mukaan voi elää. Jeesus siis opetti ihmisiä kertomalla aikansa ihmisten ymmärtämin keinoin mikä on Jumalan tahto ja mikä ei. Jeesus on siis raamatunkohdassa mainittu Sana. Sanan tulo lihaksi tarkoittaa Jeesuksen syntymää, eli Jumalan lähettämää opettajaa.

TEHTÄVÄ:

Valitkaa joku Jeesuksen vertaus. Vertauksia:

Rakentajat Matt. 7:21-27

Sinapinsiemen Matt. 13:31-32

Armoton palvelija Matt. 18:21-35

Kylväjä Luuk. 8:4-8(15)

Tuhlaajapoika Luuk. 15:11-32

Palvelijat & kultarahat Luuk. 19:11-27

Aarre, helmi ja nuotta Matt. 13:44-48

Viinitarha Matt. 20:1-16

Eksynyt lammas Luuk. 15:1-7

Taloudenhoitaja Luuk. 16:1-7

Hyvä Paimen Joh. 10:1-21

Miettikää, että miten raamatunkohta olisi erilainen, jos Jeesus opettaisi sitä omana rip-pikouluvuotenanne ja omassa kotikylässänne (valmistelkaa pieni näytelmä tai muu tapamillä kuvaatte tätä). Missä hän esittäisi vertauksensa? Mitä nykyajan teknologiaa hän käyttäisi hyväkseen? Mitä muut ihmiset sanoisivat ja keitä he olisivat? Valmiit teokset voidaan esittää oppitunnilla tai iltaohjelmassa, riippuen leirin aikataulusta.

Jeesus Jumalan poikana

Matt. 26: 47-56, 62-68

Miksi Jeesus vangittiin?

Miksi Jeesus ei vastustanut pidätystään?

Miksi se, että Jeesus sanoi olevansa Jumalan poika, oli ylipapin mielestä Jumalan pilkkaa?

Miksi Jeesus myönsi Ylipapille, että hän oli Jumalan poika eikä esimerkiksi valehdellut päästäkseen vapaaksi?

Jeesus sanoo olevansa Jumalan poika, hän ei siis korota itseään Jumalaksi, vaan tuo Jumalan tavallisemmaksi, mikä ei joidenkin rabbiin mielestä ole sopivaa.

Jeesus vangittiin, koska hän ei noudattanut vanhoja juutalaisia perinteitä ja lakeja. Hän paransi ihmisiä sapattina, eli sunnuntaina, mikä oli täysin kiellettyä tuohon aikaan. Se, että Jeesus sanoi olevansa Jumalan poika, oli siksi niin suuri rikos, koska pappien mielestä se oli suora vertaus siihen, että Jeesus sanoi olevansa Jumalan kaltainen. Tämä oli Juutalaisten lakien mukaan suuri rikos, ja siitä oli säädetty kuoleman rangaistus. Jeesus ei valehdellut, koska Jumala oli jo paljastanut hänelle suunnitelmansa siitä, miten hänen tuli käydä. Jeesuksen osa oli elää synnitön elämä ja kuolla ristillä syyttömänä ja synnittömänä ihmisten syntien takia. Tavallinen ihminen ei olisi pystynyt elämään täysin synnittömänä, mutta Jeesus pystyi siihen.

Miten sinun mielestäsi Jeesus pystyi elämään synnittömänä?

Mistä kuitenkin tiedämme, että Jeesus todella oli Jumalan poika?

Matt. 27:45-54

Tämä raamatunkohta kertoo tapahtumista Jeesuksen ristikuoleman hetkillä. Jumala osoitti kirjoitusten, joista Jeesus oli puhunut, käyneen toteen nostattamalla maanjäristyksen, joka halkaisi temppelin väliverhon kahtia. Messias, ihmisten syntien sovittaja, oli kuollut. Mutta koska Jeesus oli synnitön, hän ei pysynyt kuolleena, vaan kolmen päivän kuluttua hänen hautansa oli tyhjä. Hän ilmestyi monesti opetuslapsilleen kuolemansa jälkeen ja näytti heille haavansa, jotka hän oli saanut ristiin naulitsemisesta. Kuolemalla synnittömänä, kuolemalla ei ollut otetta häneen.

TEHTÄVÄ: Jakakaa uskontunnustus (tai osa siitä, jos aikaa on vähän) ryhmäläisten kesken sopivan mittaisiin osiin. Ryhmäläinen ottaa puhelimitään valokuvia, joilla voi käydä uskontunnustuksen läpi. Lopuksi uskontunnustus käydään ryhmän kesken yhdessä läpi.

Kuolema

Kuolema. Pelkkä sana saattaa herättää joissakin pelkoa. Se saattaa herättää meissä myös surua. Toisissa se ei herätä minkäänlaisia tunteita. Sehän on pelkkä sana. Silti nykyään tuntuu siltä, ettei kuolemasta saisi enää puhua. Siitä ei saa enää keskustella.

Miten pelkällä sanalla voi olla meihin niin suuri vaikutus? Kuolema on yksi maailman luonnollisimmista asioista. Kuolema koskettaa niin minua kuin sinuakin. Me kaikki kohtaamme sen ennen tai myöhemmin elämässämme esimerkiksi läheisen tai lemmikin kuolemana.

On hyväksyttävää surra läheisen tai lemmikin kuolemaa. On hyväksyttävää pelätä kuolemaa. On myös hyväksyttävää, ettei kuolema ole itselle mikään iso asia. Meistä jokainen suhtautuu kuolemaan omalla tavallaan, eikä väärää tapaa ole olemassakaan.

Keskustelu kysymyksiä:

Millaisia tunteita sana ”kuolema” herättää sinussa?

Oletko koskaan kohdannut kuolemaa esimerkiksi lemmikin tai läheisen kuolemana?

Oletko koskaan osallistunut hautajaisiin? Kenen? Mitä muistat siitä?

Mitä sinusta ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen?

Keiden ihmisten kuoleman muistat Raamatusta?

John.19:17-37

Miltä sinun mielestäsi Jeesuksesta tuntui kuolla?

Jokainen ihminen on syntinen. Mutta Jeesus ei ollut. Miltä sinusta tuntuisi kuolla yhtä julmalla tavalla täysin viattomana?

Olisiko mielestäsi hyvä asia vai huono asia tietää, miten ja milloin kuolet?

Luuk. 24:44-53

Mitä Jeesuksen kuolema teki meidän synneillemme?

Olisitko sinä valmis kuolemaan itsellesi rakkaan ihmisen puolesta?

Entä olisitko valmis kuolemaan täysin ventovieraan puolesta?

TEHTÄVÄ: Piirtäkää yhdessä maailma, missä mikään ei koskaan kuole. Ihmiset, kasvit, eläimet jne. Keskustelkaa samalla miten tällainen maailma voisi toimia? Olisiko kaiken kuolemattomuus hyvä vai huono asia? Millaiset säännöt tällaisella maailmalla olisi?

Rakkaus

Mitä rakkaustarinoita tiedätte?

Voiko rakkautta olla erilaista? Millaista?

Mitä sinä rakastat kotiseudussasi?

Voiko rakastamansa ihmisen kanssa riidellä?

Miten rakkaus kuvataan elokuvissa, kirjoissa, internetissä tai näytelmissä? Onko niiden antama mielikuva rakkaudesta realistinen?

Onko rakkauden mahdollista satuttaa?

Rakkaus on todella voimakas sana. Se saattaa tuntua jopa kliseiseltä. Monesti sanotaan rakastamisen sijaan, että minä pidän sinusta kovasti.

Mitä eroa rakastamisella ja tykkäämisellä? ”Minä tykkään sinusta” tuntuu tarkoittavan enemmän sitä, että olen ehkä ihastunut. Sinun on helppo tykätä lähes ventovieraastakin esimerkiksi hyvän ulkonäön takia. Tykkäämisen tunne saattaa olla myös hyvin voimakas.

Mutta rakkaus on enemmän. Rakkaus vaatii aikaa. Rakkaus kasvaa vuosien varrella. On mahdotonta pakottaa itseään rakastamaan toista ihmistä, eikä sitä voi toiselta myöskään vaatia. Rakastaminen voi aiheuttaa myös kipua, kun rakastamasta henkilöstä tai lemmikistä täytyy luopua. Silti rakkauden itsessään ei kuulu tuottaa kipua. Jos rakastamasi ihminen tai asia satuttaa sinua, kannattaa miettiä, onko rakkaudessa jotain vialla.

1. Kor. 13:1-7,13

Miten kuvailisit lyhyesti raamatunkohdan kuvausta rakkaudesta ja sen tärkeydestä?

Mitä rakkauteen ei kuulu Raamatun mukaan?

1. Joh. 4:7-16

Mistä rakkaus on peräisin?

Mitä raamatunkohdan mukaan meidän täytyy tehdä toisillemme, jotta pysyisimme Jumalassa?

Olisitko sinä valmis rakastamaan toisia ihmisiä yhtä paljon kuin Jumala rakasti ihmiskuntaa? Entä miltä sinusta tuntuisi, jos itsellesi kaikkein rakkain ihminen kärsisi risti-kuoleman muun ihmiskunnan puolesta?

Mitä sinä rakastat? Muistithan mainita myös itsesi?

Mitä eroa on itsensä rakastamisella ja itserakkaudella?

Joskus voi olla vaikeaa sanoa ääneen läheiselle, että rakastaa häntä. Kuvittelemme, että siihen reagoidaan oudolla katseella tai muuten kiusallisella kommentilla. Näin ei aina ole. Monesti se, että kertoo toiselle rakastavansa tätä, saattaa nostattaa toisellekin tunteet pintaan. Se saattaa olla ensimmäinen kerta koko ihmisen elämän aikana, kun joku sanoo rakastavansa häntä.

TEHTÄVÄ: kirjoittakaa paperille itsellenne rakkaiden ihmisten tai asioiden nimiä. Millaiset terveiset tahtoisit heille sanoa? Ryhmän jokainen jäsen voi vuorollaan lukea ääneen terveisensä. Lapun voi säilyttää Raamatun välissä.

Jos aikaa jää yli niin tässä vielä lisää luettavaa: Laul. 4

Pyhä Henki

Jo vanhassa testamentissa ennustettiin Pyhän Hengen tuloa
Joel. 3:1-5

Kristinuskossa kolmiyhteiseen Jumalaan kuuluvat Isä, Poika sekä Pyhä Henki. Isällä tarkoitetaan kaikkivaltias Jumalaa, pojalla tarkoitetaan ihmiseksi tullutta Jeesusta. Mutta mitä tarkoitetaan Pyhällä Hengellä?

Pyhä Henki on huomattavasti hankalemmin selitettävä ja ymmärrettävissä oleva asia kuin Jumala tai Jeesus. Pyhällä Hengellä viitataan Pyhittäjään, joka Jeesuksen poistuttua keskuudestamme pyrkii ohjaamaan ihmisiä uskossaan Jumalan luokse. Pyhä Henki on siis ikään kuin hengellinen omatunto ihmisille.

Pyhä Henki on aina sama, mutta se toimii jokaisessa ihmisessä eri tavalla. Siksi kokemukset voivat erota runsaastikin toisistaan. Toisille se saattaa kuulostaa jopa järjettömältä, mutta aidon Pyhän Hengen kosketuksen ihminen tunnistaa itse varmasti.

Oletko kuullut jonkun kertovan omista kokemuksistaan Pyhän Hengen kosketuksesta?

1. Kor. 12:1-11

Mitä tarkoitetaan sanalla armolahja?

Mitä eri armolahjoja tekstissä kuvataan Pyhän Hengen antamiksi?

Oletko itse kokenut Pyhän Hengen läsnäoloa? Millaista se oli?

Joh. 14: 15-21

Mitä tarkoitetaan puolustajalla?

Mistä raamatunkohdan mukaan Pyhä Henki on lähtöisin?

Missä Pyhä Henki tällä hetkellä on raamatunkohdan mukaan?

Joh. 20:19-23

Mitä voimia opetuslapsille annettulla Pyhällä Hengellä oli Jeesuksen mukaan?

Mitä opetuslapset mahtoivat ajatella, kun heille annettiin tällainen mahdollisuus ja vastuu?

Pyhä Henki kuvataan monesti valkoiseksi kyyhkyseksi. Minkä näköiseksi sinä kuvittelisit Pyhän Hengen tai oliko sinulla esimerkiksi lapsena jonkinlaista mielikuvaa siitä, minkä näköinen Pyhä Henki on?

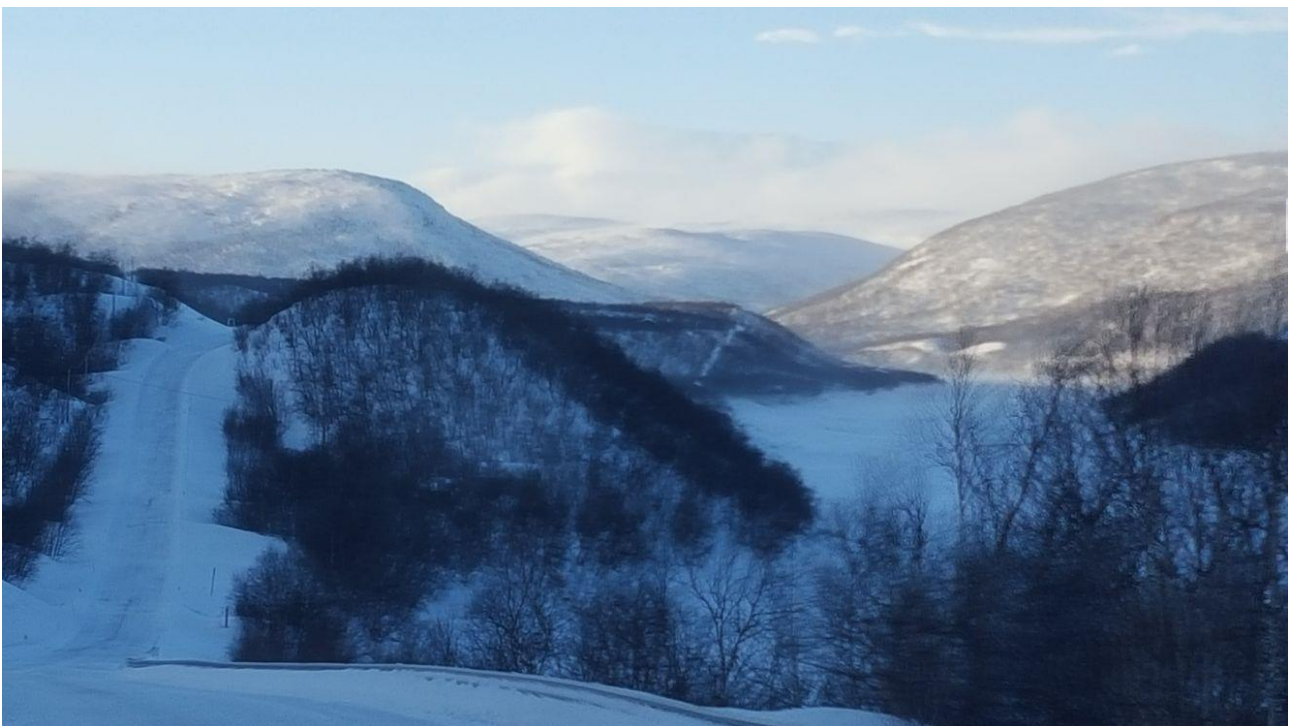
Jeesus lupasi olla meidän kanssa kaikki päivät maailman loppuun asti. Jeesuksen maanpäällinen matka kuitenkin loppui ristille. Jeesus ei missään nimessä valehdellut meille, vaan hän lähetti Pyhän Hengen jatkamaan hänen tehtävänsä täällä. Samalla tavalla kuin Jeesus ohjasi meitä, Pyhä Henki ohjaa meitä nyt.

Ja voimme luottaa Jeesuksen lupaukseen kaikki päivät aina maailman loppuun asti.

TEHTÄVÄ: Lähtekää ulos, mikäli sää sen sallii. Isoinen ohjeistaa vasta ulkona tehtävän. Jos sää on liian huono ulkoiluun, tehtävän voi suorittaa myös sisätiloissa paikoillaan istuen, silmiä kiinni pitäen ja rauhallista musiikkia kuunnellen (mikäli se on mahdollista).

Kävelkää yhdessä täydessä hiljaisuudessa leirikeskuksen läheisyydessä. Jokainen miettii itsekseen yhden sellaisen paikan, joka tuntuu itsestä Pyhältä. Sen ei tarvitse olla leirikeskuksessa tai sen alueella. Se voi olla esimerkiksi tunturi, joen ranta, kirkko ym. Tärkeintä on, että jokaisella on oma rauha mieltä paikka. Jos tuntuu liian vaikealta keksiä Pyhältä tuntuva paikka, voi myös mieltä paikan, missä on mukava hiljentyä ja olla.

Kun kaikki ovat keksineet jonkin paikan, käydään ne yksitellen rauhassa läpi. Mikä paikka, millainen se on, mitä tunteita se sinulle nostaa? Miksi juuri se paikka?

Minä ja muut

Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen, kun puhutaan erilaisuudesta?

Joillekin tulee todennäköisesti ensimmäisenä mieleen ulkonäköön liittyvät eroavaisuudet. Ensin kiinnitämme huomiota siihen, näyttääkö tuntematon ihminen mieheltä vai naiselta. Sitten kiinnitämme huomiota hiuksiin, vaatteisiin, kasvoihin, jne. Ulkonäöllä onkin helppo myös tuoda omaa erilaisuuttaan esille esimerkiksi erilaisella vaatetyylillä, lävistyksillä tai tatuoinneilla.

Mutta erilaisuus yltää pintaakin syvemmälle. Erilaisuutta tuo jo sekin, että onko syntynyt ja kasvanut Suomessa vai ei. Lapissa kasvanut nuori voi olla hyvinkin erilainen kuin Helsingissä kasvanut. Rovaniemellä kasvanut nuori voi olla todella erilainen kuin Utsjoella kasvanut. Myös saman perheen jäsenet ovat keskenään erilaisia.

Erilaisuuteen vaikuttavat luonteen lisäksi kasvatus, ympäristö, kulttuuri sekä henkilökohtaiset kokemukset. Siksi erilaisuus saattaa pelottaakin. Äärimmäiset mielikuvamme jostain ihmisyydestä perustuu usein murto-osan luomaan mielikuvaan. Siksi voi olla yllättävää törmätä sellaiseen ihmiseen, josta sinulla on ollut esimerkiksi kansalaisuuden perusteella vahva mielihäpe ja kun ehdit tutustua häneen, huomaat, ettei hän olekaan yhtään stereotypiansa mukainen.

Onko sinulla ollut joskus ennakkokäsitys jostakin ihmisestä ja huomannut myöhemmin ennakkokäsityksesi vääräksi?

Onko sinulla jäänyt erityisesti mieleen joku ihminen, joka on ollut erilainen kuin sinä?

Millä tavalla etelämpänä asuvat ihmiset eroavat Lapissa asuvista?

Onko olemassa jotain erilaisuutta, mitä sinä et hyväksy?

Room. 12:2

Mitä raamatunkohdassa neuvotaan tekemään?

Onko sinusta helpompaa olla oma itsesi vai menetkö mieluummin muiden esimerkin mukaisesti?

Meistä jokainen menee jonkin verran valtavirran mukana. Missä asioissa sinä menet virran mukana?

Missä asioissa et missään olosuhteissa voisi mennä valtavirran mukana?

Matt. 7:1-5

Mitä luulet, mitä kaikkea toisen ihmisen leimaamisesta tai tuomitsemisesta voi seurata?

Mikä on naurettavin ennakkoluulo, jonka olet kuullut?

Myös suomalaisuuteen ja Lapissa asuviin liitetään paljon erilaisia ennakkoluuloja. Millaisia stereotypioita olet kuullut Lapissa asuvista tai ylipäättään suomalaisista? Pitävätkö ne kohdallasi paikkaansa?

Liitämme tiettyihin kulttuureihin sekä ihmisten ulkonäköihin tiettyjä ennakkoluuloja. Moottori-
pyöräilijät ja hevimiiehet ovat kiroilevia kovanaamoja. Tummaihoiset ovat rikollisia. Muslimit
ovat kaikki hartaita uskovaisia ja terroristeja.

Ennakkoluulot kuuluvat ihmisluontoon, mutta niiden ei saa hallita meidän käytöstä. Ennakkoluulojen takia suljemme pois monia ihmisryhmiä pelkkien median luomien mielikuvien takia. Meidän täytyy muistaa, ettei uutisiin pääse kuin pieni prosentti esimerkiksi terrorismia tekevästä muslimeista

Ennakkoluuloja tulee aina olemaan, mutta sinä voit päättää, leimaatko tietyn ihmisen heti tiettyyn kaavaan vai annatko heille mahdollisuuden todistaa olevansa jotain muuta kuin ennakkokäsityksensä. Myös toisella henkilöllä saattaa olla ihan vääränlaiset ennakkoluulot sinusta. Eikö olisikin sinustakin mukavaa todistaa hänelle, ettet ole oma stereotypiasi?

TEHTÄVÄ: Vastakkainasettelupiiri. Jaetaan ryhmä kahtia ja annetaan keskustelunaihe, joka jakaa mielipiteitä voimakkaasti suuntaan ja toiseen. Tarkoitus on, että nuori joutuu asettumaan keskustelupiirissä sellaiseen asemaan, josta hänellä voi henkilökohtaisesti olla aivan päinvastainen mielipide, mutta hän joutuu perustelemaan hänelle annetun mielipiteen muille. **ISOINEN: MUISTA PURKAA ROOLIT ESIM. KESKUSTELUMALLA MILLAISET FIILIKSET TEHTÄVÄSTÄ JÄI.**

Aiheita (saa myös keksiä lisää):

Älypuhelimet sallitaan koulussa vs. älypuhelimien kieltäminen koulualueella

Porojen on saatava olla vapaana vs. porot kuuluvat aitaukseen

Luonnossa kulkemisen hyödyt vs. luonnossa kulkemisen haitat

Onko oikein varastaa, jos on kysymys elämästä ja kuolemasta? Kyllä vs. ei.

Onko metsästäminen oikein vai ei?

Työntekijähaastatteluiden tulokset

Utsjoki

1. Kuka olet? Mistä kotoisin? Mikä on virkasi/asemasi? Kauanko olet työskennellyt seurakunta työssä?

Olen Juha Reinola, Utsjoen seurakunnan nuorisotyönohjaaja. Valmistuin nuorisotyönohjaajan virkaan vuonna 1988. Utsjoella aloin työskennellä heti armeijan jälkeen. Nyt olen työskennellyt Utsjoella 29 vuotta, pian kolmekymmentä.

2. Mikä on sinulle tärkeää pohjoisessa asuessa, eli mikä on sitä pohjoista ulottuvuutta?

Luonto on hyvin tärkeää Utsjoella asuessa. Luonnossa viihtyminen kuuluu kulttuuriin. Kalastus sekä retkeily kuuluvat nuorisotoimintaan. Järjestetään myös moottorikelkkasafareja sekä kanoottivaelluksia. Myös Norjaan tehdään retkiä. Jäämeren läheisyys hyödynnetään esimerkiksi tekemällä sinne kalastusreissuja.

3. Minkä koet olevan nuoria lähellä tai tärkeää pohjoisessa asuessa?

Nuorille samat asiat läheisiä. Voivat tulla esimerkiksi nuorteniltaan moottorikelkalla. Nuoret esittelevät innolla moottorikelkkoja ja se on heille tärkeää.

4. Mikä teillä toimii raamattupiirimateriaalina nykyään? Mitä säilyttämisen arvoista nykyisessä raamismateriaalissa on?

Raamattupiirimateriaalina toimii raamattuopistolta talteen otetut vanhat kysymykset, joita on hieman muokattu nuorille sopivimmiksi. Materiaali on vanha ja uudelle olisi tarvetta. Ihan hyvät kysymykset ja yrittävät viedä aiheet henkilökohtaiselle tasolle. Nuoret huomaavat, että Raamatusta löytyy apua ja vastauksia nykypäivän elämään.

5. Mikä on koettu huonoksi vanhassa raamattupiirimateriaalissa?

Elämä kehittyä, nuorten kiinnostusten kohteet kännykät ja sähköiset viestimet lisääntyneet. Vanha materiaali ei ole pysynyt muutoksessa mukana. Kysymykset tulisi saada lähemmäs nuorten elämää.

6. Millaista toiminnallista osuutta kaipaatte raamattupiirimateriaaliin? Kaivataanko toimintaa ulkona, sisällä vai pitäisikö olla vaihtoehto molempiin?

Parasta olisi materiaali, joka olisi sekä ulkona että sisällä toteutettavissa. Parempi olisi mukautettava toiminnallisuus. Kesällä sää voi muuttua hetkessä eikä siis aina voi ulkona olla. Tällöin materiaali täytyy voida toteuttaa myös sisätiloissa.

7. Kuinka pitkä materiaalin tulisi olla? Kauanko yksi raamattupiiri kerta kestää ja montako kertaa raamattupiiriä pidetään leirin aikana?

Yksi raamattupiiri kerta kestää puolisen tuntia. Kertoja on noin viitisen kertaa per leiri.

8. Vapaa sana ja muut toiveet?

Toiminnallisia juttuja olisi hyvä olla mukana. Kysymyksiä sekä osallistamista. Monipuolisuutta, jotta materiaalissa olisi jokaiselle jotakin.

9. Kuvaile leirintäaluetta ja sen ympäristöä.

Leiri järjestetään seurakuntakodilla, jossa on sali ja nukutaan lattialla. Grillikota vähän matkan päässä. Löytyy biljardihuone, ilmakiekkohuone sekä ulkoiluhuone, jossa hiekkamaa. Ympäristössä on tunturia ja metsää (puolitoista metrisiä koivuja).

Inari

1. Kuka olet? Mistä kotoisin? Mikä on virkasi/asemasi? Kauanko olet työskennellyt seurakunta työssä?

Törmäsen Viivi Porvoosta. Nyt työskentelen Inarin seurakunnassa. Olen työskennellyt nuorisotyönohjaajana helmikuusta. Viime vuoden syyskuusta ollut työssä. Utsjoella ollut harjoittelussa seitsemän viikkoa.

2. Minkä koet olevan nuoria lähellä tai tärkeää pohjoisessa asuessa?

Nuorten elämässä näkyy erilaisina harrastuksina kuten kelkkailu tai hiihto. Utsjoella milloin toimintaa pitää, ettei mene porojuttujen kanssa päällekkäin. Muuten aika samanlaista kuin Porvoossakin.

3. Mikä teillä toimii raamattupiirimateriaalina nykyään?

Raamattupiirimateriaalina toimii kaverin opinnäytetyömateriaali.

4. Millaista toiminnallista osuutta kaipaatte raamattupiirimateriaaliin? Kaivataanko toimintaa ulkona, sisällä vai pitäisikö olla vaihtoehto molempiin?

Vaihtoehtoinen ja toiminnallinen raamattupiirimateriaali. Sellainen, jonka voi toteuttaa myös ulkona säävarauksella, mutta soveltuu helposti myös sisätiloihin.

5. Kuinka pitkä materiaalin tulisi olla? Kauanko yksi raamattupiiri kerta kestää ja montako kertaa raamattupiiriä pidetään leirin aikana?

Yksi raamattupiiri kerta kestää tunnin, mutta varsinaista raamattupiiriä ei ole. Ei ole myöskään vielä raamattupiireillä kiinteää määrää rippikoulussa.

6. Vapaa sana ja muut toiveet?

Materiaali olisi hyvä olla sähköisessä muodossa. Saamelaisuutta olisi mukava saada materiaaliin mukaan.

7. Kuvaile leirintäaluetta ja sen ympäristöä.

Leiri alueelta löytyvät grillikota, vanhahko rakennus, rantasauna sekä joki vieressä. Leirialue sijaitsee keskellä metsää.

Sodankylä, Risto Kaarniemi

1. Kuka olet? Mistä kotoisin? Mikä on virkasi/asemasi? Kauanko olet työskennellyt seurakunta työssä?

Olen Risto Kaarniemi, nuorisotyönohjaaja Sodankylän seurakunnasta. Olen työskennellyt Sodankylässä 25 vuotta. Kaikkiaan olen työskennellyt 35 vuotta nuorisotyöntekijänä. Syntyjäni olen Mikkelistä ja Jyväskylässä vietin nuoruuteni. Ristiinassa työskentelin +7 vuotta lastenkodissa.

2. Mikä on sinulle tärkeää pohjoisessa asuessa, eli mikä on sitä pohjoista ulottuvuutta?

Itselleni tärkeintä on luonto, sekä siihen liittyvät harrastukset. Lapissa tärkeää on tietynlainen ihmistyyppi. Ihmiset päästävät hyvin kontakteihin. Pääsääntöisesti Lapissa asuvat ihmiset ovat avoimia ja rehellisiä.

3. Minkä koet olevan nuoria lähellä tai tärkeää pohjoisessa asuessa?

Nuorille luonto on tärkeässä asemassa. Tuttuutta ja turvallisuutta lisää se, että ympyrät ovat pieniä, eli nuoret näkevät toisiaan joka paikassa ja kaikki tuntevat kaikki. Tämä näkyy nuorten huolenpidosta toisistaan eikä ole tarvetta tutustua erityisemmin, kun kaikki tuntevat toisensa entuudestaan. Lapissa on nuorilla myös tietynlainen rauhallisuus sekä kaipuu ”etelän rientoihin”.

4. Mikä teillä toimii raamattupiirimateriaalina nykyään? Mitä säilyttämisen arvoista nykyisessä raamismateriaalissa on?

Heli Pruukin, Lassi Pruukin sekä Raimo Hakolan kirjoittama Raamis, löytöretki -materiaali. Materiaalissa on se hyvää, että se on hyvin Raamattu keskeinen.

5. Mikä on koettu huonoksi vanhassa raamattupiirimateriaalissa?

Ei mitään kummemmin huonoksi koettua ole, ainoastaan voisi olla aina enemmän tähän päivään päivitettyä. Tämän päivän nuorten elämä on toisenlaista, kuin mitä se oli kirjan kirjoittamisen aikaan. Raamatun pohdiskelua alussa olisi tulevassakin materiaalissa hyvä juttu.

6. Millaista toiminnallista osuutta kaipaatte raamattupiirimateriaaliin? Kaivataanko toimintaa ulkona, sisällä vai pitäisikö olla vaihtoehto molempiin?

Suotavaa olisi sovellettava materiaali, jota voisi käyttää helposti sekä sisällä että ulkona.

7. Kuinka pitkä materiaalin tulisi olla? Kauanko yksi raamattupiiri kerta kestää ja montako kertaa raamattupiiriä pidetään leirin aikana?

Raamattupiiri kertoja on yhdessä leirissä 7. Yhden raamattupiirin kesto on noin 45 minuuttia.

8. Miten uusi rippikoulusuunnitelma vaikuttaa koottavaan materiaaliin?

Rippikoulusuunnitelma tulee korostamaan sitä, että nuoret ovat entistä aikaisemmassa vaiheessa mukana suunnittelemassa rippileiriä. Muuta ei vielä osata kertoa uudistuvasta rippikoulumateriaalista.

9. Vapaa sana ja muut toiveet?

Toiveena olisi, että tuleva materiaali pystyisi ottamaan Lappilaisen ulottuvuuden huomioon. Olisi hienoa, jos materiaaliin saisi huomioitua kulttuuriperimät sekä saamelaisuuden. Lapin uskomukset ja tarinat olisi mukava saada jotenkin esiin.

10. Kuvaile leirintäaluetta ja sen ympäristöä.

Leirintäkeskus nykyaikaisilla varusteilla. 45: llä majoituspaikalla metsän keskellä. Kangasmaasto sekä Sattasjoki vieressä. Myös Sattasvaara, joka on retkikohteena kesän rippileireillä.

Sodankylä, Kaisa-Sisko Jauhiainen

1. Kuka olet? Mistä kotoisin? Mikä on virkasi/asemasi? Kauanko olet työskennellyt seurakunta työssä?

Olen Kaisa-Sisko Jauhiainen. Olen nuorisotyönohjaaja Sodankylän seurakunnassa. Olen työskennellyt nuorisotyönohjaajana 33 vuotta.

2. Mikä on sinulle tärkeää pohjoisessa asuessa, eli mikä on sitä pohjoista ulottuvuutta?

Luonto sekä vuodenaikojen vaihtelu. Ihmisissä näkyy sellainen pohjoinen hulluus. Rauha, perhe sekä suku.

3. Minkä koet olevan nuoria lähellä tai tärkeää pohjoisessa asuessa?

Nuorille on tärkeää kaverit sekä perhe. Nuoret kokevat negatiivisena sen, että täällä ei ole kaikkea kivaa, mitä etelässä on. Esimerkiksi tytöt kaipaavat kauppoja ja musiikista pitävälle ei ole bänditapahtumia.

4. Mitä säilyttämisen arvoista nykyisessä raamattupiirimateriaalissa on?

Raamattulähtöisyys, jotkut teemat ovat keskustelulähtöisiä ja siitä erityisesti on tykätty.

5. Mikä on koettu huonoksi vanhassa raamattupiirimateriaalissa?

Materiaali kaipaisi paljon enemmän toiminnallisuutta. Materiaali kaipaisi lisää pohjoista ulottuvuutta, sillä sitä ei ole tällä hetkellä lainkaan. Tätä ei olla koettu hyväksi nykyisessä materiaalissa.

6. Millaista toiminnallista osuutta kaipaatte raamattupiirimateriaaliin? Kaivataanko toimintaa ulkona, sisällä vai pitäisikö olla vaihtoehto molempiin?

Mukautuvaa, toteutusmahdollisuudet ovat hyvät leirikeskuksesta. Luontoon liittyvää juttua. Olisi hienoa, jos edes osa osista ulkona vedettäväksi. Elementtejä voisi tuoda materiaaliin.

7. Vapaa sana ja muut toiveet?

Joki mukaan jotenkin/muu ympäröivä luonto. Isoiselle mahdollisuus vaikuttaa sisältöön.

Isoisen/Leiriavustajan haastattelu, Saku Puotiniemi

1. Nimi ja tausta seurakunnassa.

Saku Puotiniemi isoinen sekä leiriavustaja. Toimin tällä hetkellä harjoittelijana Sodankylässä. Noin 17 vuotta olen ollut mukana Sodankylän seurakunnan toiminnassa. Perhekerhoissa 3 vuotiaasta lähtien ja 5 vuotta toiminut nyt rippikoulutyössä.

2. Mitä muistat raamattupiireistä?

Raamattupiirejä on ollut mukava pitää. Niissä pääsee puhumaan nuori nuorelle niin aiheet sekä nuoret avautuvat paremmin.

3. Onko raamattupiirimateriaali aina avautunut sinulle?

Riippuu aiheesta. Silloin, kun aihe on ollut yleisesti elämään liittyvää, niin on saanut paljon irti. Mutta joskus ei millään saa käsiteltävästä aiheesta kiinni. Käytössä olevassa materiaalissa on taustan selitys, joka on välillä puuduttavan pitkää luettavaa. Mutta välillä se on todella hyvä ja hieno lukea ja avata nuorille.

4. Mikä sinulle on sitä Pohjoista ulottuvuutta?

Se on lottovoitto syntyä Lappiin. Varsinkin Sodankylään. Rauha ja yksinkertaisuus. Kuitenkin löytyy mukavasti aktiviteetteja ja harraste mahdollisuuksia. En halua kaupunkiin enkä halua mihinkään Utsjoelle, jossa ei kasva edes puita. Sodankylä on juuri sopiva.

5. Mitä teet vapaa-ajalla?

Koulut järjestävät harrastemahdollisuuksia sekä sosiaalista kanssakäymistä. Seuroja, jotka tukevat eri harrastetoimintaa, on paljon. Seurat myös järjestävät tilat harrastuksiin.

6. Missä vietät vapaa aikasi?

En niinkään liiku luonnossa. Enemmän aikaa menee urheiluhommissa. Jalkapallo on tärkeää.

7. Mitä toivot uudelta materiaalilta?

Nuorisolähtoisempi. Ei niin vaihteleva kuin nykyinen. Elämäntilanteisiin sopivampi, eikä liikaa tyyliin ”Jeesus auttaa ja pelastaa aina”, vaan ihan elämäntilanteisiin sopiva. Mutta raamattulähtöisyys on tärkeä. Raamattupiiri on nuorelle paras paikka tutkia Raamattua. Nuoren on helpompi tutustua siihen isoisien ja materiaalin esimerkkien kautta. Nuoren uskon asiat saisi tuntumaan arkipäiväisiltä asioilta eikä sellaiselta möröltä miltä ne nyt tuvat. Uskonto on vieraantunut nykyajan nuorista ja kulttuurista. Uuden materiaalin olisi hyvä tuoda uskoa myös arkeen.